Bütün Türkiye
Mehmet Efendi
Mahtumları
Kahvesini içiyor
Ist. Mısırçarşısı kapısı karşısında.

Milliyet

Sahip ve Başmuharriri : Siirt Meb'usu MAHMUT

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ KÜTÜPHANESİ

Bütün Türkiye
Mehmet Efendi
Mahtumları
Kahvesini içiyor
Ist. Mısırçarşısı kapısı karşısında.

FIATI 5 KURUŞTUR | 9 uncu sene No. 2998 | CUMARTESI | 16 Haziran 1934 | Tel: { Müdür : 24318, Yazı işleri müdürü : 24319, İdare ve Matbaa : 24310.

Şahinşah Hazretleri Bugün Ankarada

Şahinşah Hz. Ankara'da

İran Şahinşahı Pehlevi Hazretleri bugün Ankaraya vâsıl olacaklardır. On sekiz milyon Türk, Şahinşah Hz. Gürcübulakta hududu geçip te Türk topraklarma ayak bastığı dakikadanberi, bu seyahatin merhalelerini heyecanlı bir alâka ile takip etmektedir. Şahinşah Hazretleri de geçtikleri yerlerde haklarında gösterilen samimî kabulden anlamışlardır ki bu, resmî ziyaretlerde gösterilmesi mutat olan misafirperverliğin hududunu aşmış, Pehlevi Iranı hakkında Mustafa Kemal Türkiyesinin duyduğu kardeşlik hislerinin tezahürü şeklini almıştır. Mustafa Kemal Türkiyesi, Pehlevi Iranı - işte yeni zaman tarihinin iki mucizesi. Bu mucizeyi yaratanlar bugün Ankara istasyonunda müsafaha edeceklerdir. Bu da başlı başına tarihin mucizelerinden biridir ve Şah İşmail ve Nadir ile Padişah Selim, Süleyman ve Dördüncü Murat zamanlarında iki milletin boğuşmalarını tarih sahifelerinde okuyanlar, mucizenin büyüklüğünü daha iyi tak - dir ederler. Kardeş olan iki millet asırlarca müddet bu sülâle rekabeti yüzünden biribirinin kanını akıtıp durdu. Tâ ki her ikisi de yabancı devletlerin tahakkümü altına girmek üzere iken, iki kurtarıcı el, Türkiyede Gazi'nin eli, Iranda da Şahinşah Pehlevi'nin eli, bu milletleri esaret altına girmekten kurtardı.

Sonra da Türk - Iran münasebetlerine yeni bir istikamet verdi. İşte bugün Ankara istasyonunda müsafaha edecek olan bu iki millet kurtarıcısıdır. Onların müsafahası sanki Türk Iran milletlerinin müsafahasıdır.

Yanlış yol gösteren Hanların, Hakanların ve Padişahların idaresi altında biribirine düşman olan iki kardeş milletin mütekabilen biribirinin kuvvetleri içine atılarak sevişmesidir.

Bugünden itibaren Türk milletinin ve onun Büyük Şefinin kıymetli misafiri olan Şahinşah Pehlevi Hazretleri, Iranın eski ve asil bir askerî ailesine mensuptur. 1878 senesinde doğan Şahinşah Hazretleri, ecdadı gibi askerliğe sülûk etmiş ve Kazak alayına girmiştir. Kazak alayı, bir aralık Iranın yegâne müstakil askerî teşkilâtı olarak kalmıştır ve Iranın kurtuluş hareketi bu müstakil askerî teşkilâtın etrafında temerküz etmiştir. Büyük Iran vatanperveri, evvelâ 1907 senesinde memleketinin Çarlık Rusyası ile İngiltere arasında nüfuz mıntakalarına taksim edildiğini, sonra Çarlık Rusyasının şimalden tecavüzlerini görmüş, nihayet 1919 senesinde Kaçar hanedanının İngiltere ile imzaladıkları bir muahede ile memleketi İngilterenin himayesine terketmelerine içi kan ağlayarak şahit olmuştur. Bu, hain Vahdettinin memleketi düşmanlara teslim etmesi nevinden bir hareketti.

Biz, bir taraftan birinci İnönünü kazanır, diğer taraftan da Şarkta Ermenilere karşı muzafferiyet temin ederken, Iranda Pehlevi de Iran kuvvetlerinin kumandanlığına geçiyordu. 1921 senesinin ilk aylarında bu mevkie geçtikten sonra Iranın kurtuluş hareketi seri inkişafa mazhar oldu. Bu kurtuluş hareketinin inkişafı, Pehlevi Hazretlerinin 1923 senesinde Başvekil, iki sene sonra da Şahinşah olmasile büyük hamlelere mazhar oluyor.

Iranın gerek kurtuluş hareketinde, gerek inkılâp hareketinde bizim inkılâbımıza çok benziyen tarafları vardır. Hedeflerimiz de biribirine benziyor. Esasen biribirimizi bu derece iyi tanımanın bir sebebi de budur.

Iran Şahinşahı Hazretlerinin memleketimizi ziyaretleri iki milletin biribirini daha iyi tanımasına ve binaenaleyh biribirini daha çok sevmesine vesile teşkil edecektir. Bu ziyaretin bizim için büyük bir şeref vesilesi olduğunu Türk milleti iyi takdir eder. Bunun Şahinşah Hazretleri tarafından yapılan ilk resmî ziyaret olması ve birçok memleketleri ziyaret silsilesinden olmayıp münhasıran bizi ziyaret için memleketlerinden çıkmış bulunmaları da ayrı bir şeref vesilesidir.

Türkiye ile Iran arasındaki münasebetlerin takviyesi Yakın Şarkta sulhun ve müsalemetin takviyesi demektir. Sulhu ve müsalemeti her iki millet te harici münasebetlerinde umde olarak kabul etmişlerdir. Asırların ihmali bu sulh içinde telâfi edileceği gibi, her iki milletin refaha doğru yürümesi de ayni sulhun devamı ile mümkündür. Kalkınmanın ve ilerilemenin en esaslı şartı olan sulhun ve müsalemetin muhafazasında Iran ve Türkiye biribirinin yardımcısı olacaklardır.

Ahmet ŞÜKRÜ

M. Suriç geldi

Sovyetlerin sabık Ankara sefiri M. Suriç dün sabahki ekspresle Marienbod'dan şehrimize gelmiş ve istasyonda konsoloshane eskânı tarafından karşılanmıştır. Sovyetlerin Berlin büyük elçiliğine tayin edilmiş olan M. Suriç Gazi Hz. hükûmet erkânına veda etmek üzere dün akşamki trenle Ankaraya gitmişti.

Ankara aziz misafiri bugün sevinçle ve merasimle karşılayacak

Samsunlular dün halk büyük tezahüratta bulundular

Filomuz da Samsundan hareket etti

SAMSUN, 15. A.A. — Iran Şahinşahı Hz. Samsuna gitmek üzere Trabzondan Yavuz zırhlısına geçtikten sonra zatı Şahinşahilerine tahsis edilen kumandanlık dairesine girmişler ve kısa bir istirahattan sonra orta güverteye çıkmışlardır. Trabzon hakkında refakatlarında bulunan zevattan malûmat almışlar ve kendilerini uğurlamak için motör ve sandallarla Yavuzun etrafını dolaşan halka iltiftta bulunmuşlardır.

Yavuz hareket edinceye kadar Trabzon şehir muzikası bir motor içinde Yavuzun etrafını dolaşmakta ve Yavuz bandosu da mukabele etmekte idi. Saat 17 de Yavuz demir alarak balkın "yaşa" ları arasında zafer ve Tınaz Tepe torpidoları ile limandan çıkmıştır. Şahinşah Hazretleri uzun bir müddet sahille-

(Devamı 5 inci sahifede)

Beşiktaş 1 - Apohel 0

Beşiktaş fena bir oyun oynamasına rağmen misafirleri yendi

Dünkü maçtan bir enstantane

Dün Taksim stadında, Filistinden gelen Apohel Yahudi takımı, ilk maçını, İstanbul şampiyonluğuna namzet Beşiktaşla yaptı.

Stadyom hayli kalabalıktı. Yani üç bine yakın seyirci vardı. Bu seyircilerin büyük bir kısmını şehrimizin musevileri teşkil ediyordu.

Perşembe günkü yazımızda, toplu bir takım olarak henüz birkaç senedir futbol oynayan musevilerin futbolü hakkında sarih bir fikrimiz olmadığını, hattâ geçen hafta ikinci kümeden bir takımla berabere kalmış olan Beşiktaşın mağlûbiyetinden kurtulmak lâzım gelebilirse de museviler futbola yeni başladıkları için böyle bir korkuya pek te mahal olmıyacağını söylemiştik.

Dün Apohel takımını ve oyununu gördük. Perşembe günü yürüttüğümüz tahminlerin tamamen yerinde olduğunu anladık. Nitekim Beşiktaş, dün de, bilhassa ilk devrede berbat bir oyun göstermesine rağmen misafir takımı 1 — 0 mağlûp etti.

Apohel futbolcuları girişken ve nazik oynuyorlar. Durmadan ve rastgele topa vuruyorlar, ara sıra da paslaşıyorlar.

Müdafilerinden birinin ilk devrede vurduğu her top taca çıktı. Muhacimlerine gelince iki adım-

(Devamı 5 inci sahifede)

Dün eski sporcular Beşiktaşta merhum Şerefin ölümünün yıldönümünü münasebetile bir ihtifal yaptılar. Yazı spor sütünlarımızdadır.

İtalya ile Dostluğumuz

Son gelen İtalyan gazeteleri Türkiye ile İtalya arasında 1928 senesinde aktedilen bitaraflık, hakem ve uzlaşma muahedesinin tecdidi münasebetile, Türk dostluğuna kıymet verir yazılar neşretmektedirler.

Beş sene tecdidinden sonra, Başvekilin Roma seyahatinde imza edilen bu protokole göre daha üç sene uzatılan bu sekiz senelik muahede, Türk harici siyasetinin kıymet değer bir şahididir.

Cümhuriyet hükûmetinin öteden beri İtalya ile ile olan her bakımdan dostluğunun bu münasebetle İtalyan matbuatında tezahüre vesile olması biz Türkleri ancak memnun eder. Yakın deniz komşumuzun gazetelerindeki bu yazılar İtalyan milletinin ve hükûmetinin içten hislerini anlattığına şüphe etmediğimiz içindir ki, bizce, tecdit edilen muahededen daha kıymetlidir ve daha temellidir.

Türkiyenin "vatanda sulh, cihanda sulh,, umdesini bütün dünya biliyor. Bu umdeden şaşmayan politikası da istikametini almış, yürümektedir. Onun içindir ki, bu umdeye yaraşan bir vesikanın tecdit edilmiş olması, İtalyan milletinin olduğu kadar Türk milletinin de hislerine tercüman olmuş, bu suretle Türk - İtalyan dostluğu bir kere daha ifade edilmiş demektir.

BUGÜN

2 inci sahifede

Ittihat ve Terakki
3 üncü sahifede

Boya
FELEK

Köylü ve toprak
Mümtaz FAIK
4 üncü sahifede

Fikirler ve insanlar
Nurullah Ata

ÖZ DILIMIZLE
M. SALAHATTİN

Sansaros

Yazan: *Aka Gündüz*

Aka Gündüz Bey arkadaşımızın gazetemiz için tam olarak hazırladığı bu son romanı denilebilir ki diğer eserlerinin hepsine faik bir kıymettedir.

Harbiumumî sonları, mütareke ve inkılâp başının birleştiği üç devirde yaşamak ve yarına karşı bir şey düşünmek isteyenler bu eseri mutlâka okumalıdırlar. Yakında tefrika edeceğiz.

Amerika sefirinin Gözile

MUSTAFA KEMAL

Büyük inkılâbın lideri, Türk Cümhuriyetinin müessisi ve onun ilk reisi

Yazan: Charles Sherrill

Gazi Hazretlerile ikinci defaki görüşmem birincisinden büsbütün farklı oldu. Cümhurreisliği ikametgâhının az ötesinde, henüz açılan, en asrî bir tarzda inşa ve teçhiz edilmiş çok daha elverişli bir bina daha var.

İki ziyaret arasında yalnız bir ay geçmiş olmasına rağmen her şey büsbütün değişmiş ve yeni bir kisveye bürünmüştü. Mübalâğa etmeden denebilir ki eski mesken, yeni konağının içine hiç te rahatsızlık vermeksizin konabilir. Bir salon dehlizi yeni binayı bir baştan öbür başa katetmektedir; sol tarafında merasim için yetip artacak kadar daireler var; sağ tarafta ise gene birçok odalarla bunların ortasında kocaman bir yüzme havuzu, hepsi de çatının altında olmak üzere Pompei tarzında yapılmış sütunlu dehlizlerle çevrili ve yukarıdan ışık alıyor. Bu ışık sarayda en son sis-

Eski Amerika sefiri ve eseri yazan: M. Charles Sherrill

(Devamı 6 ıncı sahifede)

Turnuvamız başladı

Gösterilen alâka memnuniyete değer genişliktedir

Neticeden daha uzak olduğumuz halde meraklılar maçları zevkle takip ettiler

Dünkü ilk maçlar dan birkaç resim...

"Mililyet,, tenis turnovası dün Taksimde Ateş Güneş kortlarında muvaffakiyetle başladı.

Turnovanın ilk maçları oynandığı ve neticeden tabiatile uzak bulunulduğu halde bir çok meraklılar maçları heyecanla ve zevkle

(Devamı 4 üncü sahifede)

Görüşler

Ad değiştirirken...

Aka GÜNDÜZ

Yer adı değiştirir, Türkleştirip, türkçeleştirirken biraz usa ve tarihe bakmalıyız. Uvlu ve orta ad değiştirilemez. Istanbulda bu ulu ortalığı çok gördüm. Tatavla Kurtuluş olmuş; iyi. Fakat Ayastafanosun Yeşilköy oluşu iyi değil. Çünkü Ayastafanos beynelmilel tarihe girmiştir. Ayastafanos denilince 93 ün Türk başına yağdırdığı ve on üç yıl geriye kadar sürükleyip geldiği bir olgu vardır. Tarih olgularını bizden sonra gelecek nesillere unutturamayız. Hak kımız yoktur.

Arnavutköyüne Çilekköyü demişler, iyi. Ama türkçe Boyacıköyüne Uluköy demek iyi değil. Hem neden, nesinden, ötürüsü nedir ki bulamadık bulamadık ta Ulu dedik. Neresi ulu? Emirgânla beraber olduğu için Emirgânı eritmekse, o da tarihidir.

Ayasofyayı niçin değiştirmiyorlar? O da beş altı yüz yıldanberi bir Türk camisidir. Ve dört bir yanında ne Amerikalı oturur, ne Kurtuluşlu. Bence Ayasofyanın da adı değişmeli. Ama efendim, beynelmilel tarihe geçmiş.. söylediklerim de geçmiştir. Galatanın adını hâlâ neye değiştirmiyorlar? O Galata ki gerek Imparatorlukta, gerek meşrutiyette, gerek mütarekede ve gerek şimdi bile Türk ve Türkiye olmamıya andiçmiştir.

Bir de yerlere, sokaklara adam adı koyuyoruz. Hiç doğru değil. Bugün Beyoğluna çıkınız, önünüze gelene (Şehit Muhtar Bey meydanı veya caddesi) neresidir? diye

(Devamı 5 inci sahifede)

16 Haz.

İttihat ve Terakki!

(BAHAEDDIN ŞAKIR BEYIN BIRAKTIGI VESIKALARA GÖRE)

Ali Saip Bey - Ahmet Celâlettin Paşa mülâkatı

Ali Saip bey saffeti kalp ve hulûsu niyet erbabından olduğundan kendisini şahsan takdir ederim. Nezdime geldiği zaman vukubulan ifadelerini mümkün olduğu kadar terbiye ve nezaketle yaptı. Onun için verdiğim cevabın kendi şahsına taalluku yoktur, asaleten vekâleten söyledi ği mütalealara mukabele hükmündedir. Söylediği şeylere gelince: Her ne kadar kendisi ve arkadaşları beni tanıyorlar ve sami niyetimi biliyorlarsa da, şahsıma ve hisleri memleketçe henüz tamamile bilinmediğinden herşeyden evvel cemiyet sandığına nakden mühim bir miktarda fedakârlıkta bulunmaklığım lüzumunu beyan ettikten sonra muhalefet politikasında bir mevki tutmuş olan Ahmet Rıza beyle diğer bu gibi zatları okşıyarak kendini tanıtmak için onların refakatinden ve hüsnü şehadetinden istifade etmekli ğim lüzumunu zımnen anlattı.

Bir de kendisile arkadaşları bu uğurda bunca zamandanberi çalıştıkları halde şimdi beni reis diye tanımalarının izzeti nefislerine dokunacağını ve onun için her ne kadar gene benim fikirlerime muvafık surette hereket edilecekse de, mesaime iştirakimin bir dereceye kadar mahrem kalması lüzumunu ileri sürdü.

Bu sözler tabiî beni taaccüplere düşürdü. Çünkü ben memleketin hayrı için elimden geldiği kadar maddeten ve mânen fedakârlık yapmaktan çekinmezsem de vicdani kanaate ve tarafeynin yekdiğerini takdir eylemesi esasına istinadı lâzımgelen böyle bir işte bana arkadaş olacak adamların peşinen bir miktar para verilmesini refakate şart koşmalrı akıl ve hikmete uygun olamıyacağı gibi tarafımdan da arkadaş edinmek değil, esir ticaretine muadil bir muameleyi ihtiyar eylemek hükmünü alacağı âşikârdır.

Halbuki benim maksadım böyle para kuvvetile iş görmek olmayıp cemiyet saikile devlet ve millete hizmet etmek istiyenlerin birleşmesine çalışmaktır. Işin maddî fedakârlık ciheti bir şart olamayıp tutulan mesleğin mukteziyatı ve neticesi hükmünde kalmak lâzımgelir.

Memleket dahilinde tanılmış olup olmadığım maddesine gelince: Başka herne söylense bu kadar taaccüp etmezdim. Çünkü memleketimizde beni tanımayan adam kalmamışken kendimi tanıtmak için bu zatların şehadetine ve kendilerini okşamaya lüzum ve mecburiyet gösterilmesi doğrusu pek garip bir iddiadır. Eğer benim Osmanlı heyeti içtimaiyesi arasında bir mevki tutmaklığım başkalarına okşamak sayesinde vukubulacaksa, ben öyle bir şereften şimdiden vazgeçerim. Çünkü kendimi böyle bir ihtiyaçtan vareste biliyorum.,,

Ali Saip beyin Paristeki Terakki ve İttihat cemiyeti namına Ahmet Celâlettin paşaya bu tarza bir müracaatta bulunmasını muhik göstereceek bir vesika yoktur. İhtimal ki Paristekiler evvelâ paşa ile anlaştıktan ve ona yeni cemiyetin riyasetini vermeği kabul ettikten sonra, paşanın o devre kadar Abdülhamidin serhafiyesi olarak tanıldığını düşünmeği ve birden bire cemiyetin riyasetine geçmesini muvafık bulmamışlardı. Ahmet Celâlettin paşanın bir müddet gizli kalarak çalışmasını ve kendisini tanıttktan sonra meydana çıkmasını istiyerek meseleyi bu suretle paşaya anlatmasını Ahmet Saip beyden rica etmişlerdi. Paşanın bundan dolayı Paristekilere kızmağa hakkı yoktu. Çünkü onu memlekette vakrâ tanımayan yoktu, fakat yalnız serhafiye diye tanılıyordu, Abdülhamidin istipdadına karşı çalışan ahrardan biri sıfatile değil!

Ahmet Celâlettin paşadan para istenmesi meselesine gelince, bunu Ali Saip beyin kendi hesabına yapmış olması ihtimal dahilinde idi. Bir de paşanın bir gün gene Istanbula dönerek tekrar Abdülhamidin hizmetine girmesi ilk zamanlarda müstebat görülmediğinden, paşanın hiç olmazsa maddeten cemiyete bağlanması düşünülmüş olabilirdi.

Fakat Ahmet Celâlettin paşa Ali Saip beyin bu müracaatinden dolayı o kadar kırılmıştı ki mektubunda cemiyeti atıp tutuyor ve diyordu ki:

"Ali Saip bey kendi cemiyetlerinden, onun nüfuzundan falan bahsediyor. Halbuki cemiyetin kaç kişiden ibaret olduğu ve onların da ellerine giydikleri eldiven bu âna kadar süt gibi bembeyaz kalmışken birçok vatan evlâtlarının Trablusgarplarda ve Fizanda inlemelerine sebep olmaktan başka bir semere gösteremedikleri pekâlâ bildiğim ahvaldendir. Gerek maddî fedakârlık ve gerek kendilerine göstermek ve muhalefet politikasını faaliyetle şereflendirmek işi ben den beklendiği halde üç kişiden ibaret olan bir cemiyet namına böyle iddialara kalkışmak fahiş düşmez mi? Ben kendi mevkiimle bu zatlara arkadaş olmağa muvafakat ettikten sonra, onların bunu memnuniyetle kabul etmeleri lâzım gelir zannederim. Halbuki gûya mevki, iktidar kendi ellerinde imiş te ben âcizmişim gibi muamele ettikleri görülüyor.,,

Ahmet Celâlettin paşanın bu iddiasına bakılacak olursa, senelerdenberi Yıldızda serhafiyelik ettiği ve gelen curnalları makamına isal etmek yüzünden herkesin karşısında elpençe dıvan durduğu bir zamanda kazandığı "yüksek,, mevkini, itiyadın sevkile, Iskenderiyeye kadar sürükleyip getirdiği evhamına kapıldığı kolayca anlaşılır.

Ahmet Celâlettin paşa mevki meselesi hakkındaki noktai nazarını kendi bildiği gibi, daha doğrusu Diran Kelekyan efendinin fikrine göre izah ettikten sonra yeni cemiyetin ismile de biraz meşgul oluyor ve diyordu ki:

"Yeni cemiyetin "Jenne Türquie,, namı altında hareket etmesi lüzumundan bahsolunuyor. Buna da muvafakat edemezsem beni mazur görünüz. Benim zannıma göre bu nam gerek dahilde, gerekse Avrupa nazarında o derecelerde lekelenmiştir ki eğer bu namı kabul etmek istersek, pek çok teveccühlerden mahrum kalmacağı ve pek çok cihetlerin emniyetini celp edileceği bence muhakkaktır. Yeni cemiyet için zaten bir nam kabul olunmuştu. O nam altında pekâlâ hareket edilebilir. Eğer öyle olursa, ben de resmen iştirake hazırım. Yok eğer "Jeune Turquie,, namı kabul edilecekse ben gene nakdî muavenette bulunmakla beraber açıkta kalırım. Bu işte hüsnü niyet sahipleri bulunduğunu bildiğim için muavenetim baki kalır, fakat kendim "Jeune, Turquie,, namına mensup olamam.,,

Yukarda da yazdığımız veçhile Ahmet Celâlettin paşa bunları Diran Kelekyan efendi ağzından yazıyordu. Kelekyan efendi ermeni olduğu için "Turquie,, ismine yanaşmak istemiyordu. Belki Ahmet Celâlettin paşa da çerkes olduğundan dolayı Kelekyan efendinin bu fikrini muvafık buluyordu. Kelekyan efendinin maksadı Osmanlılıktan ayrılmamak idi. Mektupta bahsedilen ve Diran Kelekyan efendi tarafından kaleme alınan beyannamede de Osmanlı devletini teşkil eden unsurların tevhidinden bahsolunuyordu. Ahmet Celâlettin paşa bu mesele hakkında mektubunda izahat vererek diyordu ki:

— *Bitmedi* —

Paris elçimiz Şerefine ziyafet

Gazi Hz. Türk dostu Fransızlar tarafından hürmetle alkışlandı

PARIS, 15.A.A. — Türkiye-Fransa parlâmento grupu azaları Türkiye elçisi Suat Bey şerefine bir ziyafet vermişlerdir. Ziyafet esnasında Türkiye sefiri, Türkiyenin dostları olan Fransız ricali arasında bulunmaktan mütevellit memnuniyetini beyan etmiş ve iki memleketi birbirine bağlıyan ana nevi rabıtaların takviye edilmiş olduğunu ehemmiyetle kaydeylemiştir.

Suat Bey, bundan sonra grupun reisi olan M. Herriot'un sarfetmiş olduğu mesa'den sitayişkârane bahseylemiştir. M. Herriot gayet beliğ bir cevap vermiş, Türkiye Cümhuriyetinin vücude getirdiği eserleri müdeheylemiş ve Gazi Hazretlerinin isimleri bir çok defalar alkışlanmıştır.

HARİCÎ HABERLER

Almanya borç ödemiyor

Bütün borçları için moratoryom ilân etti

Fakat alacaklı devletler mukabil tedbir almak için şimdiden hazırlanıyorlar

BERLIN, 15. A.A. — Doktor Schacht, Rayşbankanın merkez komitesindeki beyanatında imkânsızlığını izah ederek Almanyanın bütün dünyaya karşı olan şikâletlerini saymıştır.

Para meselesi M. Schacht demiştir ki:

" — Almanyanın başlıca rakipleri Almanyayı piyasadan uzaklaştırmak için paralarını düşürmüşler ve gümrük resimlerinin yükseltilmesi ve kontenjan usülleri Alman ihracatını gittikçe azaltmıştır. "

Doktor Schacht, sinaî olsun hükûmet borcu olsun, Alman borçlarının, Daves ve Young tertiplerinin tamirat borçlarını ödemeğe sarf edildiği ve binaenaleyh Almanyanın ikinci defa transfer yapamayacağı tezini müdafaa etmiştir.

M. Schacht markın mustakar olarak kalacağını beyan eylemiştir.

M. Schacht, alacaklıların meseleyi hiç bir surette halletmiyecek olan cebri tedbirler almaktan içtinap edecekleri ümidini izhar etmiştir.

PARIS, 15 .A.A. — Almanya tarafından ittihaz edilen ve Fransız ihracatcıları ile Daves ve Young istikrazları hamillerinin menfaatlarına zarar verecek mahiyette olan tedbirler üzerine Fransız hükümeti, bugün gelmesine intizar edilen resmî tebligata intizaren, hattı hareketini vazih bir surette bildiren bir beyanatla cevap vermeğe hazırlanmaktadır.

Almanyanın kararı, efkârı umumiyede heyecan tevlit etmiş olmakla beraber hayretle karşılanmamıştır. Zira efkârı umumiye, Fransız - Alman takas ofisine döviz tediyatının tatili gibi tedbirlerle pisikolojik bir surette ihzar edilmiştir.

Fransız hükûmeti, Fransız vatandaşlarının menafiini müdafaaya karar vermiş bulunmaktadır. Bu husus M. Barthou tarafından dün öğleden sonra alman sefiri M. Köster'e sarahatla bildirilmiştir. Hükûmet muhtelif sureti haller derpiş etmektedir. Bunlardan en basiti bir nevi takas usülüdür.

Bu suretle Daves ve Young faizlerinden Fransaya düşen hisse Alman ihracatı üzerinden tevkif edilecek bir miktar para ile temin edilecektir. Bu sistem iyi netice verecektir. Çünkü Fransa ile yapılan bütün ticarî mukaveleler şimdiye kadar, mübadele muvazenesinde, Almanyaya borçlarının faizini tesviye imkânını vermek için mezkûr memleket lehine 300 milyon marklık bir pay derpis edilmiştir.

Amerikaya gelince

VASHINGTON, 15. A.A. — Havas bildiriyor : Birleşik Amerika devletleri hükûmeti, bütün transferleri altı ay için tatil eden alman kararının neticelerini ihtimamla tetkik edecektir. Hariciye nezaretinin Alman hükûmeti nezdinde teşebbüsatta bulunacağı muhakkaktır. Bu teşebbüs, Almanyaya, Amerikalı hamillere karşı olan teahhüdatına riayet lüzumunu hatırlatmak için şimdiye kadar yapılan ve semeresiz kalan bir çok teşebbüsleri tamamlıyacaktır.

NEVYORK, 15.A.A. — Nevyork mahafili Alman hükûmetinin kararından mütehayyir değildir. Alman istikrazları düşmekte berdevamdır.

Ingilterede de

LONDRA, 15. A.A. — Havas bildiriyor : Moratoryomu resmen bildiren Alman tebligatına intizar edilmektedir. Bu tebliğ üzerine maliye nazırı yarın Avam kamarasında beyanatta bulunacaktır. Almanyanın bu teşebbüsü şiddetle tenkit edilmekte ve açıktan açığa "imtina" kelimesiyle tavsif edilmektedir.

Moratoryom lehinde ileri sürülen deliller esassız olarak talakki edilmektedir.

Protesto edildi

BALE, 15. A.A. — Alman maliye nazırının Daves ve Young faizleri tediyatının tatil edildiğine dair olan mektubu üzerine beynelmilel tediyat bankası müdürlüğü, Berline bir protesto göndermiştir

Mussolini ve Hitler görüşüyor

İlk mülâkatlarda noktai nazarlar takip edildi

VENEDIK, 15. A.A. — M. Mussolini ile Hitler arasındaki ilk görüşme yalnız olarak ve almanca cereyan etmiştir. Bu görüşmenin mütekabil siyasî hattı hareketlerin izahına taalluk ettiği bildirilmektedir. Tamamen malûmat taat'si kabilinde olan bu görüşmeyi bugün gündüz ikinci bir görüşme ile akşam üzeri üçüncü bir mülâkat takip edecek ve ancak bundan sonra kararlar verilebilecektir.

Matbuat mahafili Avusturya meselesi için Lehistan koridoru meselesinin hallinden mülhem olacak dostane bir surette hal derpiş etmektedirler.

STRA, 15. A.A. — Başvekil, Pisani köşkünde Alman başvekili şerefine bir ziyafet vermiştir. Ziyafetten sonra iki hükûmet reisi iki saatten fazla görüşmüşlerdir. Mülâkat yarın devam edilecektir.

VENEDIK, 15 (A.A.) — Havas ajansından :

M. Mussolini ve M. Hitler resmi geçitten sonra, İtalya hükûmeti tarafından verilen öğle ziyafetinde bulunmuşlardır.

Ziyafetten sonra, M. Mussolini ve M. Hitler Miranoya nakledecek olan Kano otomobilde ikinci siyasî mükâleme başlıyacaktır.

M. Mussolini bu akşam Saint Marcta kendi şerefine yapılacak olan tezahüratta mühim bir siyasî hâdise teşkil edeceği haber verilen bir nutuk söyliyecektir.

M. Goebbels Varşovada

Sıkı bir polis kordonu muhafaza ediyor

VARŞOVA, 15. A.A. — Mareşal Pilsüdski, M. Beck ve Von Moltke hazır olduğu halde dün M. Goebbels'i kabul etmiştir.

VARŞOVA, 15. A.A. — Havas ajansı bildiriyor : Alman sefareti ve caddeler sıkı bir muhafaza altında bulundurulmaktadır. M. Goebbels meçhul askerin mezarına çelenk koyarken meydan boş ve bir çok polis tarafından muhafaza edilmekte idi.

Matbuat M. Goebbels'in ziyareti hakkında her türlü tefsirattan itçinap etmektedirler.

Sağ cenah gazeteleri alman mütalebatını hatırlatarak bunların açıktan açığa bertaraf edilebileceğinden şüphe ediyorlar.

A. B. C. gazetesi ise şu satırları yazıyor:

"M. Goebbels Almanyanın bütün eski düşmanlarına el uzattığını bildirdi. Fakat öteki elinde gizlediği nedir

Romanya bütçeyi Düzeltiyor

Meclisin fevkalâde içtimaında kral bir nutuk söyledi

BÜKREŞ, 15. A.A. — Parlâmentonun fevkalâde içtima devresi dün açılmıştır. Başvekil M. Tataresco ayan ve mebusan azasının müştereken akdetmiş oldukları celsede Kral açılış nutkunu okumuştur. Bu nutukta fevkalâde içtima devresinin, malî vaziyete ve bütçeye müteallik olan meselelerin halli için akdedildiği beyan olunmakta ve bu meselelere bütçe müvazenesinin ve paranın istikrarı imkânının temini kaygusunun hâkim olduğu ilâve edilmektedir.

Bütçenin bazı fasıllarında yapılmış olan tahdidat azamî dereceyi bulmuştur. Diğer fasıllar için de devlet cihazının ve bütün hidematı umumiyenin basitleştirilmesi işine devam edilecektir. Mamafih millî müdafeanın, umumî sıhhatin ve maarifi nhayatî ihtiyaçları nazarı itibare alınmış ve bunlar için mühim fedakârlıklara katlanılmıştır.

Kıralın nutku bütçenin tatbikına ve hükûmet tarafından başlanılmış olan ve hükûmetin programı mucibince devam edecek olan iktisadî kalkınma işine müteallik bir takım kanun lâyihalarının parlâmentoya tevdi edileceğinden bahsetmektedir.

Fransa niçin Silâhlanıyormuş?

Mebusan meclisinde askerî tahsisat işi görüşüldü

PARIS, 15. A.A. — Mebusan meclisi, dünkü celsesinde eski başvekil M. Chautemps ile yeni sosyalist fırkası lideri M. Renaudel'in müdahaleleri üzerine, askerî tahsisatlar hakkındaki müzakerenin bugün bitirilmemesine karar vermiştir.

M. Chautemps, radikal sosyalistler namına hükûmete müzaheret ederek, sulh siyasetine sadık olan radikallerin tekrar silâhlanma mesuliyetinin fransız hükûmetine ait olduğuna inanmak için kör olmak icap ettiği kanaatinde bulunduklarını söylemiştir.

Yeni sosyalistler namına söyleyen M. Renaudel, sulhun daha iyi teessüs etmediğinden dolayı izharı teessüf etmekle beraber hükûmete muzaheret ve mükarenetin talikini rettetmiştir.

SON DAKİKA

Ankarada bahar yarışları

ANKARA, 15. (Telefonla) — Bugün ilkbahar yarışlarının sonuncusu yapıldı. Yarış yeri çok kalabalıktı. Meclis Reisi, Başvekil Paşalar, Vekil beyler yarış yerinde idiler. Yarışlar çok heyecanlı oldu. Beş koşu yapıldı. Kazananlara mükâfatlar verildi.

Selânikte müthiş bir kasırga oldu

ATINA, 15. (Milliyet) — Bu sabah Selânikte şimdiye kadar misli görülmeyen şiddetli bir kasırga kopmuştur. Sular şehrin büyük bir kısmını istilâ etmiştir. Hasarat mühim dir. Muhacir mahallesinde de yangınlar çıkmıştır.

Balıkesirde tufan gibi yağmur yağdı

BALKESİR, 15. (Milliyet) — Bir saat devam eden tufan gibi dolu ve yağmur yağdı. Korkunç gürültülerle yıldırımlar düştü: Şehir sokakları su içinde kaldı. Zarar ve ziyanın çok büyük olduğu tahmin ediliyor.

İngilteredeki mitinglere karşı

LONDRA, 15. (A.A.) — Hükûmet, umumî içtimalara, lüzum hissedildiği takdirde ve asayiş ile serbest müzakerenin temini için polisin girebilmesi için salâhiyet veren bir kanun lâyihası yapmak niyetindedir.

İtalya da borcunu vermiyor

Vaşington, 15. (A.A.) İtalya 16 - 6 tarihinde gelen taksiti ödemiyeceğini Amerika hükûmetine bildirmiştir.

Mısırda 42 komünist yakalandı

KAHIRE, 15. (A.A.) Polis muhtelif mahallede yüz kadar evde taharriyat yapmış ve kırk iki kişiyi tevkif etmiştir. Tevkif edilenler komünistlikten suçludurlar. Bir çok beyannameler ve kitaplar elde edilmiştir.

Leh dahiliye nazırını öldürdüler

VARŞOVA, 15. (A.A.) Saat 17 — Lehistan Dahiliye Nazırı M. Bronislan Bieracki başına isabet ed en üç rövelver kurşunu ile yaralanmıştır.

VARŞOVA, 15. (A.A.) Saat 23 — Dahiliye Nazırı vefat etmiştir.

Plâstiras Fransadan istenecek

Yunan hükûmeti mahkemenin talebini bekliyor

ATINA, 15. (Milliyet)— Başvekil M. Çaldaris matbuat mümessillerine vâki olan beyanatında Fransanın Cannes şehrinde bulunmakta olan Jeneral Plastirasın teslim edilmesi için Fransız hükûmetine müracaat edileceği hakkındaki neşriyatı teyit etmiştir.

Adliye nazırı M. Talyaduros bu hususta şunları söylemiştir:

— Eğer mahkeme talep ederse haricine nezaretine yazacagız, Plastirasın teslimi için Paris sefirimizin Fransa hükûmeti nezdinde teşebüste bulunmasını istiyeceğiz. Biliyorsunuz ki Fransa ile aramızda iadei mücrimin mukavelesi vardır.

Başvekil ve Adliye nazırının kanaatleri hilâfına muhalifler, Plastırasın cürmünü siyasî addediyorlar, binaenaleyh Fransanın Plastırası teslimini imkânsız görmektedirler. Plastıras Rodosa kaçtığı zaman da İtalya hükûmeti iadeden imtina etmişti.

ATİNA, 15. (Milliyet) — Plastiras hareketinden suçlu olarak yakalanıp Singros hapishanesine gönderilen yüksek rütbeli zabitlere 15.000 dırahmi kefaletle tahliye edilmişlerdir.

Yemende yirmi Sene sükûn

Bir muahede imzalanıyor

KAHIRE, 15. A.A. — Röyter ajansının istirahbarına göre, Yemen imamı ile Ibnissuud müddeti yirmi seneden ibaret olacak ve statukoyu muhafaz edecek bir muahedename imza edeceklerdir.

Meşhur Karassoya dair

— Türkiyeyi ne yapacaksınız? demişler — Hamur gibi yoğurup uzatıp, itip, olgun hale gelince pişirip yiyeceğiz! demiş.

Londrada çıkan Times gazetesi geçenlerde ölen Emanuel Karasso hakkında 2 haziran tarihli nüshasında şu fıkrayı yazmıştır: Karasso'nun İngilterede nasıl tanındığını göstermesi itibarile şayanı dikkat gördük ve iktibas ediyoruz:

"İstanbuldan Royter Ajansı tarafından ölümü bildirilen Emanuel Karasso efendinin vefatı teessürü mucip olmıyacaktır. 1908 inkılâbını kendi menfaati temine istismar eden, masum ecnebileri ve bilhassa Fransız ve İtalyan masonlarını aldatan bu Yahudi avukatı kadar hiç kimse itimatsızlık hissi telkin etmemiştir.

1908 senesinde Karasso Efendi Selânikte Şepardi Yahudi ailesinin mensubu olan bir avukat idi. Karasso, garip müvekkillerinin garip davalarını muvaffakıyetle müdafaa ediyordu. Fakat bu muvaffakıyetini, kendi hukuk bilgisinden ziyade, masonluk dolayısile Türk ihtilâlçilerine olan münasebetine medyundu. Makedonya Risorta locasının azası idi. Kapitülâsyonlar dolayısile tahriyattan kurtulmak için İttihat ve Terakki Cemiyetinin gizli içtimalarının bir İtalyan tebeasının evinde yapılmasını temin etmişti. Enver ve Talât dahil olduğu halde birçok genç Türkler mason oldular. İhtilâl muvaffakıyetle neticelenince Karasso İstanbula gitti ve inkılâbı yapanların biri olarak meydana atıldı.

Bu aralık kendi kendisinin o kadar çok propagandasını yaptı ve o derece faaliyet içinde idi ki genç Türkleri görmek için İstanbula giden bir hiristiyan, Türk göreceğim diye yaptığı her teşebüste etrafında bu Yahudiyi görünce hiddete kapılmaktan kendini alamadı.

Abdülhamit Hal' edildiği zaman, İttihat ve Terakki Cemiyeti tarafından kendisine kararı bildirmek için gönderilen dört kişilik heyet arasında Karasso da vardı. Birçok eski Türkler ve bazı genç Türkler, Karasso'nun heyet arasında bulunmasını istememişlerdi. Fakat Karasso ısrar etti. Kim bilir; belki Siyonizme muhalefet eden hükümdarın sukutunu görmek zevkini tatmak için, yahut ta Maşrıkı Azam namına gitmişti.,,

Times gazetesi bundan sonra Wickham Steed tarafından yazılan bir eserin Karasso'ya tahsis edilen bazı parçalarını iktibas ediyor. Bu müellife göre, Türkiyeyi ne yapmak istedikleri hakkında sorulan suale karşı Karasso şu cevabı vermiş:

—" Hamurun ekmekçi tarafından nasıl yoğrulduğunu gördünüz mü? Biz ve Türkiye aklınıza geldiği zaman işte ekmekçi ile hamuru hatırlamalısınız. Ekmekçi hamuru yoğurur, uzatır, iter, yumruklar. Ta ki olgun bir hale gelir. Biz de Türkiye ile ayni şeyi yapmak istiyoruz. Olgun hale gelince pişirip yiyeceğiz.

Karasso'nun akrabası olan Metr Salem bunu işitince, telâşla:

— Ne söylüyorsun Emanuel? Diye sordu:

Karasso cevap verdi :

— İhtilâl olmasaydı sen ne olacaktın? Selânikte küçük bir avukat kalacaktın?,,

Times harp içinde Karasso'nun İstanbulda iaşe işlerine karıştığını ve iki milyon lira servet yaptığını, sonra bu servetin elinden alınmasından korktuğu için İtalyan tebealığına girdiğini ve Triyestede ikamet ettiğini yazmaktadır.

ŞEHİR HABERLERİ

FELEK

Boya!

Haftanın yazısı:

Ayakkabıdan tutun da saça kadar şahsımıza musallat olduktan başka bütün gördüklerimizin ve sevdiklerimizin de ifadelerine karışan bu (Ne idüğü belirsiz) şeye karşı siz ne hissedersiniz?

Ben boyayı hoşuma gittiği zaman sever, zıddıma gidince yererim. Onun içindir ki; belki bundan evvel birkaç defa daha bu sütunlarda severek veya yererek ondan bahsetmişimdir. Bugün tekrar o mevzua dönüşüm büsbütün damdan düşer gibi olmadı.

Allah eksik etmesin; belediyemiz yalnız şehri düzeltmek, şehirliyi rahatlandırmakla değil biz gibi karihası çorak muharrirlere mevzu vermekle de hizmet etmektedir. Gün geçmez ki, bir belediye kararı, bir belediye işi bana güzel, geniş, fakat çok defa benim yazı kudretimin üstüne çıkacak kadar yüksek mevzular vermiş olmasın. Bu sefer de bakın bu mevzuu nereden aldım?

Okudum ki; Belediye İstanbulun ana caddelerindeki binaların bir renge boyanmasına karar vermiş, bunu da belediye şubelerine yazmış. Gazetenin belediye mahafilinden mülhem olduğuna şüphe etmediğim mütaleasına nazaran büyük caddelerin böyle bir renkte boyanması şehre başka bir güzellik verecekmiş. Şüphe mi var? Elbette güzellik verir. Boya neyi güzelleştirmez ki?.

Ve bu renkleri belediye tayin edecekmiş.. Biliyor musunuz?. Burada da şayanı dikkat bir fırsat var ki belediyenin bunu kaçırmıyacağına eminim...

Bütün ana caddeleri bir tek renge boyamaktansa, her birini ayrı ayrı renklere boyatmak mükemmel bir şey olacak. Meselâ : Beyoğlu caddesi Tünelden Taksime kadar beyaz yani renksiz. Taksimden Harbiyeye kadar turuncu, Harbiyeden Maçkaya kırmızı, Şişli tarafına da yeşil..

Babıâli caddesi fıstıkî, Cağaloğlu caddesi sarı, Divanyolu, pembe, vezneciler kahve rengi, Aksaray nohudi.. Falan..

Ve bunları tayin için de şüphesiz bir komisyon yapmak icap edecektir. (Renkler komisyonu). Buraya kim aza olur? Her halde ben değil. Çünkü oraya gireceklerin her renkten boyamış adamlar olması icap eder.

Bizim valde boyanın pek aleyhindedir. Ömründe ev ve ayakkabıdan başka şey boyatmamış olduğu için rengin hayatta oynadığı rolü bir türlü anlamak istemez. Ona belediyenin bu kararını söyledim. Ümidim hilâfına takdir etti.

— Güzel, dedi. O sokakların zeminini düzeltemiyor, bari biz iki yanını boyayalım da, ayıbı kapansın!. Lâkin bu boya masrafını kim verecek?.

Ben cevap vermedim ama onun bilmesi lâzım idi ki; bunu belediye vermiyecekti. Ve böyle bir şeyi belediyeden istemek te haksızlık olurdu. Belediye hem karar versin, hem de boya parası versin! Olur mu ya? Bir koyundan kaç post çıkar?

Neden bilmem? Ne zaman bir yerin boya ve badana ile güzelleştirilmesi ortaya atılsa vaktile İstanbul müdafaası için surları beyaza boyatan veziriâzâm aklıma gelir.

FELEK

BORSA

(İş Bankasından alınan cetveldir)

14 Haziran 934

AKŞAM FİYATLARI

İSTİKRAZLAR		TAHVİLAT	
İstikrazı dahili	93	Rıhtım	17,75
1933 İstikrazı	28,65	Mümessil	56.70
Unitürk Kuponsuz	28,45	„ II	47,35
„ II	28,15	„ III	50
„ III	28,15		

ESHAM

İş Bankası Nama	8,25	Reji	4,15
„ „ Hamiline	8.25	Telefon	11.50
„ „ Müessis	98	Terkos	19,40
Türkiye Cümhûriyet Bankası	57	Çimento	11.80
Tramvay	38,25	İttihat. dey.	16
Anadolu Hisse	27,50	Şark dey.	1.30
Şr. Hayriye	15	Balya	1.55
		Şark m. ecza	3.80

ÇEK FİYATLARI

Londra	634	Prağ	19,10
Nüyork	79,57,84	Berlin	209
Paris	12,04 1-2	Madrit	5,81 36
Milano	9,23,25	Belgrat	35,02,75
Cenevre	2,44,48	Zloti	4.22
Atina	83,62,50	Pengo	3,94,45
Brüksel	3,40,50	Bükreş	79,68
Amsterdam	1.17.18	Moskova	10,87,25
Sofya	64 69	Viyana	4,25

NUKUT (Satış)

	Kuruş		Kuruş
20 F. Fransız	169	20 İ. İsviçre	808
1 Dolar	117	1 Pezeta	18
1 Şile Av.	22	1 Mark	49
21 Kur. Çek.	106	1 Zeloti	20,50
20 Leva	23	20 Ley	19
1 İsterlin	6,35	20 Dinar	53
20 Liret	214	1 Çernoviç Altın	9,25
20 F. Belçika	115	1 Mecidiye	35 1-2
20 Drahmi	24	Banknot	237
1 Florin	83		

Evvelâ Yurttaşın hakkı

Bir kısım ecnebiler şimdiden işlerini bıraktılar

Türkiyede Türk vatandaşlarına hasredilen san'at ve hizmetler hakkındaki kanunun tatbik sahasına konulmuş olması dolayısile alâkadarlarca icap eden hazırlıklara başlanılmıştır.

Bu husustaki talimatnamenin tatbikatile doğrudan doğruya vilâyet meşgul olduğu için, işlerini terketmek vaziyetinde olanlara gönderilmek üzere mektuplar hazırlanmasına başlanılmıştır. Bu mektuplar, talimatname hükümlerile tayin edilen müddetler zarfında san'at ve mesleklerini bırakacak olan yabancılara gönderilecektir. Esasen bu vaziyette bulunanların esamileri tesbit edilmiş olduğu cihetle, tebliğ işi geri kalmıyacaktır. İkişer aylık mühletlerin hitamında işlerinden çekilmiyenler hakkında zabitaca takibat yapılacaktır.

Mamafih bir kısım yabancılar şimdiden işlerini bırakmışlar ve kaymakamlıklara malûmat vermişlerdir.

Kanunun tatbikatında, yeni teşkilâtla Ticaret Odasına bağlanmış olan esnaf cemiyetleri mürakabe bürosu da icap eden yardımlarda bulunacaktır. Esnaf cemiyetlerinin son aylık toplantılarında bu mesele görüşülerek karar altına alınmıştır.

Yalnız, Türklere hasredilen hizmetlerden çekilecekler için, başka işlerde çalışamamak ve memleketi terketmek mecburiyeti yoktur. Bu gibiler sadece kanunun menettiği işleri bırakmak vaziyetindedirler

Diğer taraftan, memleketimizde çalışan beyaz Ruslar talimatname hükümlerinden hariç tutulmuşlardır. Bunlar, bugünkü meslekleri nde kalabileceklerdir. Yapılan tetkikatta, Türk vatandaşlarına tahsis edilen san'atlerle meşgul bulunan beyaz Rusların miktar itibarile kabarık bir yekûn teşkil etmediği görülmüştür.

Yabancı tabiiyette bulunanlar bu işlerden çekildikten sonra yerleri Türk işçi ve san'atkârları ile doldurulacaktır. Bunun için de Esnaf cemiyetleri şimdiden harekete geçmişler, ihzarî mahiyette bazı hazırlıklara başlamışlardır.

Küçük sanatlar talimatnamesine göre; ilk grupta ve temmuzun 21 ine kadar işlerinden çekmeleri icap edenler, yabancı tabiiyetteki şoförler, şoför muavinleri, tercümanlar, rehberler, berberler, elbise ve kasket imalcileri, kundurecular ve musiki sanatkârlarıdır.

Diğer işlerde çalışanlar da müteakip aylar zarfında sıra ile mesleklerinden ayrılacaklar ve gelecek sene 21 mayıs tarihine kadar bu talimatname hükümleri tamamen tatbik edilmiş olacaktır.

EKONOMİ

Soğuk hava Depoları

Ücretlerin azaltılacağı zannediliyor

Ticaret odası soğuk hava depoları hakkında tetkikatına devam etmektedir.

Bu müesseseler en ufak hesaplarına kadar ticaret odasına verdikleri malûmatta geçen seneki tarifelerde ziyan ettiklerini iddia etmişlerdir.

Hesaplar neticesinde soğuk hava depolarının ücretlerini indirmesindeki ümitler azalmıştır.

Diğer taraftan tüccarın söylediğine göre soğuk hava depolarının ücretleri iki misli arttırmasında hiç bir sebep yoktur. Elektrik fiatlerinin ucuzladığı bir devirde, fiatlerin daha ziyade inmesi icap etmektedir.

Yağ ucuzluyor

Son hafta içinde yağ fiatleri düşmektedir. Piyasada Trabzon yağlarının kilosu 60-65 kuruşa satılmaktadır. Birkaç gün evvel Sürmene malları 55 kuruştan bile fiat görmüştür.

Toptancı tüccar, yağlara karşı büyük bir rağbet göstermiştir. Toptancılar bu mevsimde piyasaya gelen yağları buzhanelere koymaktadırlar. Toptancıların talebi, fiatlerin daha ziyade düşmesine mani olmuştur.

Diğer taraftan Kars yağları da bir iki gün evvel, ilk defa olarak piyasaya arzedilmiştir.

Sarre'ın ticarî vaziyeti

Ankaradan Ticaret Odasına Sarre mıntakasının Türkiye bakımından ticarî vaziyetini tayin eden bir tebliğ yapılmıştır.

Yugoslav misafirler

Dün 350 seyyah geldi, abideye çelenk koydu, şereflerine müsamere verildi

Şehrimizi ziyaret edeceğini yazdığımız Yugoslav heyeti dün sabah saat sekizde Kraliçe Marya vapurile İzmirden şehrimize gelmişlerdir.

Yugoslav dostlarımız 350 kişiden mürekkeptir. Bu seyahat Yugoslavyada Jadranska Straza cemiyeti tarafından tenezzüh maksadile tertip edilmiştir. Bu sebeple heyet azasının mühim bir kısmı cemiyet azasındandır.

Şehrimize gelen zevat meyanında 70 Çekoslovak vardır. Bu meyanda Çekoslovakya riyaseti cümhur müşaviri Dr. Şoman ve Jadranska Straza cemiyetinin Prag şubesi reisi gazeteci Dr. Yegliçka bulunmaktadır.

Bundan maada Zagrap üniversitesinin Mlados Balkan ismi verilen 60 kişiden mürekkep koro heyeti de şehrimize gelmiştir.

Diğer zevat hep Jadranska Straza cemiyeti azasındandırlar. Heyet cemiyet reisi bulunan sabık Dalmaçya umumî valisi Dr. Tartaria'nın reisliği altındadır.

Cemiyet reisi sanisi amiral Stankoviç, umumî kâtibi jeneral Todoroviç te heyetle beraberdirler.

Yugoslav misafirler vapurda belediye namına muavin Hâmit Bey ve Şehir Meclisi azasından Nakiye Hanım, Halkevi namına reis Ali Rıza ve Feridun, Ticaret Odası namına reis Nemlizade Mitat ve Türk Talebe Birliği namına Hasan ve Necmettin Beylerle Yugoslavya ceneral konsolosu Mösyö Lazaroviç, konsolos Mösyö Çerbina ve konsolos erkânı, şehrimizdeki Yugoslavya klübü azası, Çekoslovak ceneral konsolosu Mösyö Papirnik tarafından karşılanmışlardır.

Feridun Bey muhterem misafirlere vapurda "Hoş geldiniz!„ demiş ve Hâmit Bey de kısa bir nutuk söyliyerek Türk - Yugoslav dostluğunu selâmlamış ve Yugoslav kralı hazretleri şerefine kadehini kaldırmıştır.

Buna Jadranska Straza reis Dr. Tartaria cevap vererek gösterilen hüsnü kabule teşekkür etmiştir.

Abideye çelenk

Misafirler karaya çıktıktan sonra otomobillere binerek Beyoğluna çıkmışlar ve saat 9,30 da Taksim meydanında Cümhuriyet âbidesine bir çelenk koymuşlardır. Zagrep üniversitesi koro heyeti bu esnada istiklâl ve Yugoslav marşlarını terennüm etmişlerdir.

Yugoslav dostlarımız dün şehirde gezintiler yapmışlar, camileri, müzeleri, ziyaret etmişlerdir. Bu akşam saat 19 da gene Kraliçe Marya vapurile Selâniğe, oradan Pire ve Atinaya gideceklerdir.

Dün geceki müsamere

Dün akşam saat 21 de misafirlerimiz şerefine, Şehir tiyatrosunda bir müsamere verilmiştir. Evvelâ Şehir bandosu tarafından Yugoslav ve Türk marşları çalınmış, bunu müteakip Mlados Balkan kora heyeti tarafından üç kısım üzerinden mükkep bir konser verilmiştir.

Bu arada, amatörlerimiz tarafından zeybek oyunları oynanmış, halkevi temsil şubesi de Mete piyesinin ikinci perdesini temsil etmiştir.

Cümhuriyetin onuncu yıldönümü marşı bandonun iştirakile söylenmiş ve müsamereye nihayet verilmiştir.

Bundan sonra Perapalasta misafirler şerefine verilen çaya gidilmiştir.

Bugün misafirlere, Türk Talebe Birliği tarafından üniversite gezdirilerek ve şereflerine bir talebe çayı verilecektir.

Yugoslav dostlarımız bugün saat 17 de Kraliçe Marya vapurunda hükûmet erkânı ve matbuat şerefine bir çay ziyafeti vereceklerdir.

Fındıklı Nümune Mektebi

Ders senesi başlangıcında küşat resmi yapılacak

Maarif Müdürlüğünce Fındıklıda inşa ettirilen büyük nümune mektebinin bütün tesisatı tamamlanmak üzeredir. Bu ilkmektep yazlık ve kışlık dershaneleri, beden terbiyesi salonlarını ve teneffüshaneleri ihtiva etmektedir. Bina, Ağustos ortalarına doğru teslim edilecek ,önümüzdeki ders senesinde de tedrisata başlanacaktır.

Şimdiye kadar inşa edilenlerden ayrı bir tarzda kurulan bu bina için 180 bin lira sarfedilmiştir.

Yeni ders senesi başlangıcında küşat resmi yapılacak olan bu ilkmektep, bütün ihtiyaçlar nazarı itibara alındığı için, tam bir nümune mektebi vaziyetinde kalacaktır.

Gayrimübadil Bonoları

Haftada 70-80 parça emlâk müzayedeye çıkarılacak

Gayri mübadillere istihkaklara mukabil şimdiye kadar yüzde yirmi beş hesabile tevzi edilen bonoların miktarı üç milyon liraya baliğ olmuştur.

Verilecek bonoların mecmuu dokuz milyon lira olduğundan şimdiye kadar üçte biri tevzi edilmiş demektir.

Maliye vekâleti, bonoları kıymetten düşmekten korumak ve alâkadarların mümkün mertebe çabuk metruk emval müzayedelerine iştirak edebilmelerini temin etmek için takdiri kıymet komisyonuna gönderdiği emirde haftada en az 70 — 80 parça malın müzayedeye çıkarılmasını bildirmiştir.

Mümkün mertebe fazla miktarda malın satışa çıkarılması için, bu malların müzayedesini idare etmekte olan Ziraat Bankasınca lâzım gelen tedbirler alınacaktır.

Bugün elde mevcut bonolar, haftada 70 — 80 parça malı satın almağa kifayet edecek miktardadır.

BELEDİYEDE

Sinemacılarla Belediye ihtilâfı

Darülâceze hissesine dair mühlet bugün bitiyor

Belediye ile sinemacılar arasında darülâceze vergisini vermemek yüzünden çıkan ihtilâf elân devam etmektedir.

Sinemacılar yeni vergiler meyanında sinema biletlerinin yüzde on nisbetinde tayyare vergisine tabi tutulması üzerine, bu miktarı kendi kazançlarından ödemeği veya bilet fiatlarına zam etmeği mahzurlu gördüklerinden bedehu yüzde on nisbetindeki Darülâceze hissesini vermemeğe karar vermişlerdir.

Belediye bu karara itiraz etmiş ise de sinemacılar da kararlarında ısrar etmişlerdir.

Belediye dün sinemacılara tebligatta bulunmuş ve Darülâceze hissesinin verilmemesi talimatnameye mugayir olduğundan kırk sekiz saat zarfında verilmediği takdirde sinemaların kapatılacağını bildirmiştir.

Bu müddet bugün bitecektir. Sinemacılar bugün belediye ile bu hususta müzakereye girişeceklerdir.

Sinemacılar , belediyenin hiç bir zaman sinemaları kapatmağa hakkı olmadığı kanaatindedirler. Meseleyi bir avukata tetkik ettirmişler ve belediyenin hukukan böyle bir hak ve salâhiyete malik olmadığı neticesine varmışlardır.

Belediye sinemaları kapattığı takdirde sinemacılar şûrayi devlete müracaat edeceklerdir.

Sinemacılar noktai nazarlarını müdafaa etmek üzere Ferah sineması sahibi Şadi Beyi Ankaraya göndermişlerdir.

Cerrahpaşada yeni pavyon

Cerrahpaşa hastanesinde bu sene bir haricî hastalıklar paviyonu inşa edileceğini yazmıştık. Telefon şirketinin iade edeceği paralarla yapılacak olan bu pavyonun inşasına yakında başlanacaktır. Belediye fen müdürü Ziya B. mahalline giderek tetkikatta bulunmuştur. Yeni paviyonun derhal inşasına başlanabilemek için paranın telefon şirketinden tahsil edilmesi lâzım gelmektedir. Paranın ilk kısmı tahsil edilir edilmez hemen münakasa ilân edilecektir.

Yeni paviyonun masrafı için yeni bir memba bulmak lâzım gelmektedir. Ancak yeni pavyon iki sene evvelden ikmal edilemiyeceği için önümüzdeki senelerdeki bütçelerde tahsisat ayırmağa ihtiyaç yoktur.

Memurlara avans

Vilâyet bütçesinde her sene için ayrılan yetmiş beş bin bir para vardır ki bu, bütçeden para alanlara bir maaş nisbetinde avans olarak verilir, bilâhare bu para da maaşlarından kesilir. Arzu edenler bu avansı almaktadırlar.

Bu para senede bir defaya mahsus ve bir maaş nisbetinde olduğu için tahsisat bitince diğer müracaatlar isaf edilmez.

Bu sebepten evvelki gün belediye koridoslarını eli ist dalı bir çok memurlar istilâ etmiştir.

Memba suları Neden pahalılandı

Kapalı şişeler de 5 kuruştan aşağı içilemiyor

Son zamanlarda memba suları fiatlarında bariz bir tereffü görülmektedir. Memba sularına narh koymak, fiat tesbit etmek meselesi ile alâkadar bir makam yoktur.

Onun için sucular, fiatları alabildiklerine yükseltmektedirler. Şehrin birçok semtlerinde, bilhassa sayfiye yerlerinde, adalarda halkın içeceği suya ateş pahası istenmektedir.

Bir damacana su 130, 140, 150 kuruşa satılmaktadır. Şehrin civar semtlerindeki su depolarında Hamidiye, Taşdelen, Sırmakeş, Çamlıca, Yakacık ve ilh.. gibi isimler altında farklar ileri sürülmekte ve halktan daha fazla para istenmektedir.

Kapalı şişeler içinde satılan sular da ayni şekildedir. Kapalı şişeler yüz paradır. Fakat beş kuruştan, 7,5, hattâ on kuruştan aşağı hiç bir yerde su içilemiyor.

Belediye ve kaymakamlıklar, su meselesile meşgul olmak için bazı tetkikler yapmaktadırlar. Fakat tetkikat çok uzamaktadır.

Günün Gölgesi

Köylü ve Toprak!

Hükûmetimiz köylüyü topraklandırmak için canla başla çalışıyor. Ahalisinin dörtte üçü ziraatçi olan bir memleket için bundan daha büyük bir iyilik yapılacağı tasavvur edilemez. Köylünün topraklandırması onu bir çok dertlerden kurtaracak, bihakkın kendi kendisini efendisi yapacaktır. Çünkü köylüyü efendi yapan toprak olduğu gibi, köylüyü esir eden de topraktır. Tarihin herhangi sayfasını açarsak bunun bir çok misallerini görürüz:

Irlanda köylülerinin uzun zaman en ağır şerait altında ezilmelerinin sebebi ne idi? Çünkü toprakları kendilerinin değildi; çünkü İngiltere lordlarının tahtı tasarrufundaki topraklarda çalışıyorlar, ve bu lordlar köylülere ancak ölmiyecek kadar bir ücret veriyorlardı..

İşte Rus Mujik'leri, işte "Serf„ usulleri!..

Zaman zaman tarihte bu usule karşı mukavemetler görüldü. İsyanlar oldu. Hemen bütün İrlandadaki isyanların sebebi bu idi. Diğer taraftan toprağın kıymetini takdir eden insanlar toprağı methü sena etmeğe başladılar.

Fransada Colbert'in kurduğu sisteme ilk itirazları yapan Physiociate'ler ve bilhassa bunların elebaşısı Luesnez diyordu ki:

Altın ve gümüş servet değildir. Belki servetin alâmetidir. Servet topraktadır ve topraktır. Sanayi ve ticaret gayri müsmir dir. Bunlar yalnız maddeleri tebdili şekil ettirirler. Halbuki toprak bizzat yaratır.

Physiocrate'ların fikirlerini her ne kadar bugün tamamile benimsememek imkânı yoksa da o zamanlar bunun bir çok tesirleri yaptığını da itiraf etmek lâzımdır.

Meselâ Prusyada Büyük Frederic bu fikirleri ilk defa tatbik eden hükümdarlar arasındadır. Silesya'yı aldığı zaman evvelâ burasının imar ve iskânını düşünmüş ve köylü "Cemiyetin sütbabasıdır.„ diyerek onun himayesine koşmuştu.

Bunun için "Serf„leri itak etti.

Köylünün sürdüğü toprakların veraset tarikile babadan evlâda intikalini temin eyledi. Hattâ memleketin gayri meskûn yerlerini iskân etmek için hariçten yabancıları, ecnebileri getirerek onları kendi topraklarının efendisi, sahibi kıldı.

Bunun gibi tarihte bir çok misaller zikretmek mümkündür: İşte Avusturyada Marie Therese ve II. Joseph. İşte Portekizde Marquis Pombal!..

Görülüyor ki her devirde toprak en mühim rolleri oynamıştır ve hâlâ da oynamaktadır.

Sonra toprağın bir hususiyeti daha vardır. O da toprağın işlendikçe kuvvetlenmesi, kıymetlenmesidir. Bunun için başkasının toprağında kira ile çalışan bir adam o toprağı terkederken sahibine daha kuvvetli ve daha kıymetli teslim eder. Hiç ekilmemiş bir yerle işlenmiş bir yer arasında ne büyük bir fark vardır! Binaenaleyh bir köylü kendi toprağında çalışmadığı müddetçe, toprak sahibine, vereceği ücretten başka menfaatler de temin ediyor, demektir. Bu menfaatler köylünün elemeğinden hâsıl olmuştur. Bu feyzi köylünün alın teri sulamıştır. Bunun karşılığı nedir?

Büyük bir toprak siyasetini burada uzun boylu izah etmeğe imkân yoktur. Onun için yalnız ana hatlarını göstermekle iktifa ettik.

Bu itibarla köylüyü topraklandırmak için hükûmetimizin sarfettiği mesaiyi büyük takdirlerle karşılarız.

Mümtaz FAİK

Küçük haberler

* Bir müddettenberi vilâyetlerde sıhhiye müfettişliklerini teftiş etmekte bulunan Sıhhiye Vekâleti müfettişlerinde Sabri Beyle Süleyman Veli Beyler şehrimize gelmişlerdir.

* Mimar Sinanın âsârından Balkan harbinde harap olan Babaeski camii tamir edilmiş ve minaresi de yeniden inşa edilmiştir.

* Hilâliahmer haftasi münasebetile aza olarak kaydolunan zevatın aidatlarının tahsiline cemiyet şubelerince başlanmıştır.

* İtalyan ceneral konsolosu Mösyö Salerno Mele İtalya hükûmeti tarafından İtalyan tacı nişanı ile taltif edilmiştir.

* Bükreşte bulunmakta olan Romanyanın Ankara sefiri Mösyö Ciuntu şehrimize gelmiş ve Ankaraya gitmiştir.

Fikirler ve insanlar

Sanat ve zorluk

Halit Ziya Uşşakizade beyin, *Akşam* gazetesinde her hafta bir edebiyat müsahabesi yazacağı haberini büyük bir sevinçle karşılamıştım; kendisile münakaşanın ne kadar tatlı bir şey olduğunu bilirim. Benim düşündüklerimle bir cinsten olan yazıları ne kadar zevkle ararsam öbürlerini de o kadar zevkle okurum; bir kanaat kendisile olduğu kadar zıddı ile de kuvvetlendirilir. Halit Ziya Beyin edebiyat, sanat hakkında söyliyecekleri de hiç bir zaman lakayıtlıkla karşılanacak şeyler olamaz; fakat onların arasında benim kanaatlerimi, düşündüklerimi, kendi cinslerinden değil, zıt oldukları için besliyeceklerin daha fazla olacağından emindim.

Hiç şüphesiz esasen münekkit değil, bir romancı olduğu için Halit Ziya bey tenkidi bir sanat saymıyor, bir nevi hocalık gibi görüyor. Bunu açıkça söylemiyor; fakat "Doğru söz„ isimli müsahabesinde bir zamanlar kendisinin musikiye, sonra şiire heves ettiğini, fakat bu işlerden anlıyanların irşadı üzerine vazgeçtiğini anlatıyor ve kendisinin söyliyeceği sözlere acı olsa da kızmamak lâzımgeleceğini; bu kadar da değil, "Sen şair olamazsın!„ diyeceği kimselere vezni, kafiyeyi bırakmaktan başka bir şey kalmıyacağını ima ediyor. Bilmem ki: "Benim tasvir ettiklerimden başka türlü insan olamaz„ diyebilir mi? Elbette demez, çünkü romancıdır ve tecrübesile bilir ki her romancının tasvir ettiği insanlar ancak kendi kavrıyabildikleridir, yani - çok geniş bir mana ile - sadece kendisidir. Bunun içindir ki Zevs'in rüyasının uçsuz, bucaksız bir zenginliği olduğunu, yani kendi romanlarındakinden çok farklı insanlara rasgelinebileceğini unutmaz. Sanatinin hudutsuzluğuna kanidir; onda mutlak bir şey olmadığını, ancak nisbî hakikatler bulunabileceğini kabul eder.

Tenkidi ise böyle görmüyor, çünkü tenkitte bir ve parçalanmaz "Doğru söz„ rusu anladım: "doğru söz" ü söylüyor,ya taat etmek lâzımgeleceğini iddia ediyor. Böyle olmasa idi beğenmediği şairlerin eserlerini niçin beğenmediğini söylemekle iktifa eder ve onlara susmak emri verir gibi bir hâl takınmazdı.

Halit Ziya bey, beğenmediği şairlerden birinin kusurlarını göstermek istemiş ve bunun için de ismini zikretmeden, Reşat Feyzi'yi seçmiş. Reşat Feyzi'nin şiirlerini müdafaa edecek değilim; onlar hakkında düşündüğümü ben de evelce söylemiştim. Fakat isim zikretmeyi niçin istememiş? anlamadım. Daha doğrusu anladım: "doğru söz„ üsöylüyor, yani kati, temyizine imkân olmıyan hükmü veriyor, bunun için mahkûmu ilân etmenin ağır olacağını sanıyor...

Halit Ziya Bey, Reşat Feyzi'nin şiirlerini niçin beğenmiyor, bunu anlatacak değilim. Fakat hükmünü izah için gösterdiği sebeplerin bazıları üzerinde biraz duracağım. Birkaç mısra aldıktan sonra diyor ki:

«Görülüyor ki bu mısralar hep 7 - 7 dir. Fakat bu yedileri tetkik edelim. Heceler telâffuzda müsavi kıymette olmadıkları için ahenk nizamında bunların sıkleti bir değildir.»

Biraz yukarıda şiirin aruz veya hece vezinleri ile olmasına bir ehemmiyet vermediğini söylemese idi son sözlerini tabiî görürdük; çünkü Halit Ziya Bey hecelerin kıymetinden bahsediyor ve onların sıkletini araştırıyor. Türkçede "accent tonique„ olmadığına göre hecelerin kıymetini, sıkletini ancak kapalı, açık diye ayırabiliriz, yani aruza dönmüş oluruz. Bir manzumenin her mısrasında açık ve kapalı hecelerin bir nizam üzere gelmesini istemek ve ahengi ancak böyle temin edileceğini söylemek, nazmın muhakkak aruz veznine muhtaç olduğunu iddia etmek değil midir? Belki bugüne kadar kullandığımız bahirlerden başka bahirler icat edilir; fakat bu aruzdan ayrılmak değil, ona ilâve etmek olur. Halit Ziya Bey fransızca şiirin ahenksiz olduğunu elbette söylemez; fakat o dildeki manzumelerde hecelerin böyle bir nizama tâbi olduğunu iddia edebilir mi? Beğenmediği mısralar hakikaten ahenksiz, musikiden mahrum olabilir; fakat bunun sebebi öyle bir nizama tabi olmadıkları için değildir. Yoksa aruz ile söylenen her manzumenin ahenkli olması icap ederdi; çünkü onlar Halit Ziya Beyin istediği nizama tabidir. Zaten Halit Ziya Bey: "Nazım demek vezin demek, vezin demek ahenk demetir„ diyor; Cenap Şahabettin Bey: "Nazım = nesir + ahenk" demişti, Halit Ziya bey meseleyi biraz daha kolaylaştırıyor.

Usta sanatkâr diye Fransız şairlerinden Leconte de Lisle, Hérédia ve Gautier yi zikreden Halit Ziya Bey kafiyeyi de, yine "parnassien„ şairler gibi, bir ahenk unsurundan ziyade bir "surprise„ vasıtası sayıyor; diyor ki:

«Şair hemen daima kafiyelerini kelimelerin lahikalarından istiane ederek bulur; hemen hiç bir kafiyesine tesadüf edilemez ki: «Ne güzel bulunmuş(Nereden hatırına gelmiş!» takdirini sizden ihtiyarınız haricinde kazanmış olsun.»

Nadir bulunan kafiye, şu Fransızların "zengin„ dedikleri kafiye... İyi ama bu, bilhassa nadir kafiye meselesi, Baville'in paradoksu, bulaktan ziyade zihni alâkadar eden bir meseledir. Kafiye şiire ahenk için lâzımdır, bizi düşündürmek, yeni olup olmadığını araştırmak için değil! Tekrar edeyim, Halit Ziya Beyin zevkine karışmak istemiyorum, Reşat Feyzi'nin kafiyelerinden hoşlanmıyabilir; fakat hükmünü umumileştirince, fena kafiyeyi göstermekle kalmayıp iyisinin evsafını tayine kalkınca — bence — zemmettiği şiirden daha iyisini tavsiye etmiş olmuyor. Bir nevi canbazlık istemiş oluyor.

Zaten Halit Ziya Bey bunu hemen hemen açıkça söylüyor, diyor ki:

«Sanat mutlaka bir zorluğa galebe çalmaktadır, sanat hünerin eseridir.»

Bu aforismayı başka bir yerde görseydim belki çok hoşuma gider ve mealine ben de iştirak ederdim. Fakat "surprise„ li kafiyenin methi arasında bu söz ancak cambazlık tavsiyesi gibi geliyor ve daima bir mucize olan sanati herkesin yenebileceği bir zorluk hâline getiriyor. Aruza alışmak, Banville'in istediği gibi kafiyeler bulmak belki bir didinme işidir, yenilmez bir zorluk değil.

Nurullah ATA

Öz dilimizle

Turan ile İran

Komşu Iran ülkesinin çok saydığımız Şahinşahı Rıza Pehlevi, Türkün ulular ulusu büyük başbuğu Mustafa Kemalin elini sıkmıya geldi.

Tahrandan Ankaraya uzanan yollarda Türkü ve Iranlıyı çözülmez bir bağla birleşmiş bulduk.

Kardeş yaşamak için yaratılan bu iki budun, kötü klavuzlarının yanlış görüşleri yüzünden biribirlerinin yıllarca gözlerini oymıya çalıştılar. Iki yandan da nice suçsuzların oluk gibi kanı aktı.

Yavuz Selimin eğri kılıcına doğrattığı kelleler, öz kardeş kelleleri idi. Yazık ki bunu Osmanlının içinde anlıyanlar yoktu.

Iranın eski kafada yetişen, büyükleri de Osmanlıya kılıç çekelim diye Türkü incittiler.

Yeşil sarık ve kara cüppe, Iran ile Turanı biribirinden o kadar ayırmıştı ki gündoğusunun ışığı ile beslenen bu iki güçlü (1) budun, göz gözü görmez karanlıklar içine düştüler.

Birleşeceklerini kimse ummazken bugün onların yan yana geldiklerini ve el ele verdiklerini görüyoruz.

Bu şaşağı (2) yapan, Turan'ın Mustafa Kemali ile Iranın Pehlevisi'dir.

Onlar, eskiler gibi önlerini artlarını görmez, olanı biteni sezmez klavuzlardan değildiler. Sınırlarda boş yere boğazlaşan bu iki kardeşe kardeş olduklarını hatırlattılar.Ve onları ana köklerinde kaynaştırmak işini bütün varlıklarını vererek başardılar.

Bugünler, Ankara ile Tahran arasında sağlam bir köprü kurulu - yor.

Sağlam... Çünkü Turanlı ile Iranlının gönülleri, bu köprüye desteklik ettiler.

Türk - Iran kardeşliğinin temel taşını atan Türkün "Gazi„ si ile Iranın "Pehlevi„ si, bu yeni yapılarile ne kadar övünseler yeridir!

M. SALÂHADDIN

1 - Güçlü — Kuvvetli. 2 - Şaşak — Mucize, Inanılmaz şey.

Dr. Hafız Cemal

Dahiliye mütehassısı

Cumadan başka günlerde saat (2,30 dan 6 ya) kadar İstanbul Divanyolu No. 118.

Muayenehane ve ev telefonu: 22398 yazlık ikametgâh telefonu: Kandilli 38, Beylerbeyi 48

3127

HİKÂYE

Sokaktan geçen adam

Yusuf Şadan şöyle biraz vakit geçirmek için Beyoğluna doğru uzanmağa karar vermişti. Caddeye çıkmak için yavaş yavaş geçtiği tenha sokakta, başını gayri ihtiyarî karşı evlerden birinin penceresine kaldırdı.

Bir çehre ile — tabiî kadın çehresi — karşı karşıya geldi. Bol, dağınık saçlar, koyu gölgeli gözler, hattâ biraz da mütebessim dudaklar Yusuf Şadanın adımlarını yavaşlattı. Kadın sokaktan geçen adamın kendisile alâkalandığını hissetmişti. O da bu alâkaya mukabele eder gibi göründü.

Yusuf Şadan yeni bir maceranın başlamak üzere olduğunu hissederek tenha sokağın köşesinden tekrar geri döndü. Şimdi gözler daha cüretkârane bakışıyorlar, hattâ konuşuyorlardı. Genç kadın sanki bütün evza ve hareketlerile:

— Gel, çabuk gel, kimse görmeden gel! diyor gibiydi.

Yusuf Şadanın da tavrı konuşuyordu:

— Hakkaten beni çağırıyor musunuz?

— Evet, fakat çabuk giriniz.

Üçüncü geçişte genç kadın kapıyı işaret etti ve açmak için aşağıya indi.

Demek ki Yusuf Şadanın hayatındaki bin bir kadın macerasına yeni bir tanesini daha ilâve etmek üzere idi. Fakat içinden de bir ses:

— Dikakt et, bu ne çabuk böyle! Başma dert alma, diyordu.

Lâkin aralık edilen kapıdan bir gölge gibi içeriye girip te karşı karşıya kalıp, kapı da arkasından kapanınca, artık girilen yolda yürümek gerekti. Kendi kendine:

— Bu kadın insanı çıldırtabilir, diye düşündü.

Genç kadın da şöyle düşünüyordu:

— Ne de olsa bu, sokaktan geçen adamın biri.. Ona ne diye acıyacağım? Evvelâ Selimi tehlikeden kurtarmalı..

Selim dediği genç kadının âşıkı idi.

Seniha Rıza H. için vaziyet, feci olduğu kadar basitti. Kocası Rıza bey kıskanç, haşin tabiatli, herşeyi kırıp dökmeğe, öldürmeğe hazır bir adam.. Fakat Senihanın bir de Selim bey isminde bir âşıkı vardı ki onu çılgınca seviyordu. Kocasından gizli tutabildiği saatleri Selimle birlikte geçirirdi. Fakat kocası Rıza Bey bu münasebeti haber almıştı. Onun müthiş bir intikam hazırladığına Senihanın şüphesi yoktu. Muhakkak bir gün her ikisini yakalayıp öldürecekti. Zaten bazı imalı sözlerinden de bunu anlıyordu..

Genç kadın, kocası ile beraber yaşamaktansa, hayatını çoktan feda etmiş. Fakat Selimi kurtarmak lâzımdı. Kocasının bir defa mahkûm ettiği adamın ergeç işini bitireceğini biliyordu.

Sokaktan geçen adam şimdi evin içinde bulunuyordu, kocasının tarassut ettiğine şüphe yoktu. Eğer eve girer, sokaktan geçen adamı öldürürse, yaklanacak, mahkûm edilecek..

Hulâsa! belki de kendisini öldürmez, belki de Seniha boğuşma esnasında bir fırsatını bulup kaçar. Genç kadın bu fikirle sokaktan geçen adama iltifat etmiş ve hattâ onu ölüme davet eder gibi evinin içine almıştı.

Yusuf Şadan her şeyden bihaber, maceranın alacağı şekli düşünüyordu. Genç kadın kendisini yarı karanlık bir odaya aldı. Daha henüz oturup bir şey konuşmamışlardı ki, genç kadının açık bıraktığı sokak kapısından bir adam girdi, yarı karanlık odanın kapısını şiddetle açarak, bir kaplan gibi Yusuf Şadanın üzerine saldırdı ve parmaklarını boynuna kenetledi.

Genç kadın bir feryat kopararak, odadan kaçtı. Neye uğradığını bilmiyen Yusuf Şadan, boynuna sarılan parmakların tazyiki altında, gözleri evlerinden uğramış bir halde, kendisini başka türlü müdafaa edemiyeceğini anlayınca elini arkasına attı, tabancasını çeker çekmez hasmının göğsüne boşalttı. O zaman boynuna kenetlenen parmaklar gevşedi ve adam bir kaya gibi cansız yere yuvarlandı.

Yukarıda Seniha tabancanın boğuk sesini duymuştu. Hemen tahtapostan komşuya kaçtı. Gûya pek müteheyyiç görünüyordu. Fakat için için ne memnundu. Işte nihayet polisler gelecekler, kocasını alıp götüreceklerdi. Artık ondan sonraki hayatın güzelliği, Selimle beraber geçireceği serbest günler gözlerinin önünde bir cennet manzarası gibi açılıyordu.

Yusuf Şadan kendini topladı. Yaptığı işin neticesini ölçtü. Artık hiç durmadan evden çıkıp gitmek lâzımdı. Göğüse dayanarak atılan tabancanın o kadar sesi çıkmasıştı. Komşular işitmemiş olabilirler(\. Daha fazla düşnümedi. Şapkasını giydiği gibi yavaşça sokak kapısından çıktı ve köşeyi döndü.

Polisler geldiler. cinayet tahkikatına elattılar. Seniha H. da ifadesi alınmak üzere kanlı odaya çağrılmıştı. Genç kadın içeriye girince, yerde yatan adama baktı ve kendisini tutamıyarak ölünün üzerine kapandı:

— Selim, Selim, ah, sen miydik?

Filhakika kapıdan giren kıskanç kocası değil, kıskanç âşıkı idi.

— *SEM* —

YENİ NESRİYAT

Yolların sesi

Yolların sesi mecmuasının 18 inci sayısı çıkmıştır. İçerisinde Bulgaristandaki Hıristiyan Türklerin nereden geldiklerine dair mufassal tarihi yazılar vardır. Bu kıymetli edebiyat mecmuasını karilerimize tavsiye ederiz.

RADYO

Bugünkü program

İSTANBUL :

18,30 Fransızca ders, 19 Plâk neşriyatı, 19,30 Türk musiki neşriyat, Fahire H. Refik B., Safiye, Refik B. 21 Eşref Şefik B., tarafından konferans, 21,30 Orkestra konsere, karışık program.

Khz. VARŞOVA, 1345 m.
19,15: Oda musikisi (Trio). — Musahabe. 20,15: Hafif musiki. 20,50: Haberler. Vs. 21,05 Polonya musikisi (Piyano - keman.) 21,30: Esperantoca musahabe. 21,40: Tagannili piyono konseri. — Muhtelif. 22,10: Hafif musiki. — Musahabe. 23,10: Dans plâkları. — Musahabe. — Dansın devamı.

823 Khz. BUKREŞ, 364 m.
13: Hergünkü neşriyat. 19: Pricolici orkestrası., 20,15: Plâk. 21: Konferans. 21,15: Plâk. 21,45: Plâk. 22,15: Musahabe. 22,35: Plâk. 23: Haberler. — Plâk.

175 Khz. MOSKOVA, 1721 m.
19,30: Musahabe — Tagannili konser. 21: Akşam musikisi. 22: Almanca neşriyat. — Fransızca. — Espanyolca.

638 Khz. PRAG, 470 m.
20: Plâk. — Musahabe.. 20,35: Operet musikisi. 21,35: Musahabe. 22: Orkestra. 23,15: Plâk. 23,30: Brüno radyo orkestrası.

546 Khz. BUDAPEŞTE, 550 m.
19: Dans musikisi. 19,30: Musahabe. 20: Plâk. 21: Viyanadan nakil. 23,10: Torogato konseri. 23,40: Dans musikisi. 24,15: Tollo sigan takımı.

713 Khz. ROMA, 421 m.
18,10: Konser. — Muhtelif. 21,45: Birer perdelik iki musikili temsil.

ŞIMALÎ İTALYAN GRUPU.
21,45: Orkestra konseri. 23: Dans musikisi. — aHberler.

686 Khz. Khz. BELGRAT, 437 m.
21: Taganni. — Reklâmlar. Popüler tagannili süvare. 22,30: Dans musikisi. — Dans plâkları.

952 VIYANA 507 m.
21 Konser nakli, 22,45, Haberler, 23,05 Holzer takımı.

950 Khz. BRESLAU 316 m.
20,30 Haftanın haberleri, 21,10 Musikili karışık neşriyat. 24 Haberler, 24,25 Kabare numaralı dans musikisi.

Denizyolları

İŞLETMESİ

Acenteleri: Karaköy Köprübaşı Tel. 42362 — Sirkeci Mühürdarzade Han Tel. 22740

Mersin yolu

İNEBOLU vapuru 17 Haziran PAZAR 10 da Sirkeci rıhtımından kalkacak. Gidişte Çanakkale, İzmir, Küllük, Bodrum, Rodos, Marmaris, Dalyan, Fethiye, Kalkan, Kaş, Finike, Antalya, Alanya, Mersin'e. Dönüşte bunlara ilâveten Taşucu, Anamur, Kuşadası, Gelibolu'ya uğrayacaktır. (3213)

Ayvalık sürat yolu

NİLÜFER vapuru 16 Haziran CUMARTESİ 17 de Sirkeci Rıhtımından kalkacak İzmir'e kadar gidip dönecektir. (3214)

Trabzon yolu

ERZURUM vapuru 19 Haziran SALI 20 de Galata rıhtımından kalkacak. Gidişte Zonguldak, İnebolu, Sinop, Samsun, Fatsa, Gireson, Vakfıkebir, Trabzon, Rize'ye. Dönüşte bunlara ilâveten Sürmene Ordu'ya uğrayacaktır. (3215)

Turnuvamız Başladı

(Başı 1 inci sahifede))

takip etmişlerdir.

Turnovamızın dünkü maçlarının neticelerini yazıyoruz:

Tek erkekler :

Şirinyan hasmı Seager'i kolaylıkla 6-0, 6-1 yendi.

Jiras ile Muammer arasında oynanan maçı, yakın bir atide Şirinyan ayarında ve ondan daha tat oynayan bir tenisçi olacağı zannı veren Jiras fazla sıkıntı çekmede 6-1, 6-2 kazandı.

Pallos - Vedat - Abut maçı, iki taraf kuvvetlerinde aşağı yukarı bir tevazün bulunduğundan çetin oldu. Pallas 6-4, 8-6 ile rakibini yendi.

Baldini - Şodvar maçının zor olacağı ümit ediliyordu. Fakat yaşının ilerlemesi dolayısile tek müsabakalarından ziyade çift müsabakalarında muvaffak olan Şadvar hasmına 3-6, 2-6 mağlûp oldu

Vecihi - Arevyan maçını, Vechi 6-1, 6-3 ile aldı.

Rasih - Danyal maçını, Danyal gelmediği için Rasih hükmen kazandı.

Davit - Rotman maçını Davit 6-2, 6-1 ile kazandı. Daha sonra Davit ikinci maçında Rasihi d 6-3, 6-1 yendi.

Zeki Rızanın çift müsabakad kendisine arkadaşlık edecek Jo redi ile yaptığı maç hayli güzel o du. Zeki burada da (Yaşa üstat sesleri arasında arkadaşını bira güçlükle ve üç sette 6-2, 4-6, 6- mağlûp etti.

Ali Refet, Faruk Şevketi 6-1 6-2, Sokrat, Selim Haydarı 6-2, 6- Melih, Vitaliyi 6-0, 6-0, Trebogol Bediiyi 6-1, 6-2, Suat de Unciyar 6-2, 6-2 mağlûp ettiler.

Çift erkekler:

Şodvar, Ahmet Ferit çifti, Danyal ve arkadaşı gelmediği için hükmen kazandı.

Zeki Rıza - Jofredi çifti, kendilerine nazaran zayıf olan Vecihi Bedii çiftini 6-2, 6-3 mağlûp ettiler.

Rasih ve Vedat Abut çiftini karis ve arkadaşına karşı yaptıkları maç hayli çetin ve uzun oldu Rasih ve Abut çifti maçı üç sett 6-4, 4-6, 6-3 kazandı.

İbrahim - Ohanesyan çifti, iki sette de güçlük çekerek Arevyan Selim çiftini 7-5, 7-5 yendi.

Tek kadınlar:

Misis Seager ve Matmazel Acıman hasımları gelmediği için hükmen galip geldiler. Kadınlar arasında yapılan yegâne maç Matmazel Kan ile Matmazel Mezmurya arasındaki maçtı. Bu maç çok güzel oldu. Matmazel Kan maçı 6-3 6-3 kazandı.

İttihadı Millî

Türk Sigorta Şirketi

Harik ve hayat üzerine sigorta muamelesi icra eyleriz

Sigortaları halk için müsait şeraiti havidir

Merkezi idaresi : Galatada Ünyon Hanında

Acentası bulunmayan şehirlerde acenta aranmaktadır.

Tel. Beyoğlu : 4887. 3130

Milliyet'in edebî tefrikası: 103

KANLI SIR

Yazan: Mahmut YESARİ

Zaman zaman, Françoise'la Ferhunde de gözümün önüne geliyorlar. Bu iki sevgili yüzün, ıslak gözlerle bana baktıklarını görür gibi oluyorum. İkisi de boyunlarını büküyorlar:

— Bizim ne suçumuz, ne günahımız var? Niye bizi böyle yüz üstü bıraktın, gittin.. Saygı ve sevgi ile öptüğümüz bu ellere neden kan bulaştırdın? Biçarelerin, zavallıların hayatını kurtadan sen, nasıl katil olabilirsin? Hayır! Sen, katil olamazsın! Yalan, iftira!

Diyorlar ve hıçkıra hıçkıra ağlıyorlar.

Sırrı Nevresin ölümü Neşideyi elbette sarsacak, belki de yıkacak, fakat bunu cici Hüsrev amcanın yapmış olması, genç kızı öyle derinden, içten yaralar ki boğar, öldürebilir.

Neşide, gözlerine ve kulaklarına inanamıyacak:

— Sen mi Hüsrev amca? Sen mi cici amca? Sırrıyı sen mi öldürdün? Beni, sen mi bedbaht ettin? Telâşı çekerken elin titremedi mi? Beni hiç mi düşünmedin?

Diyecek. .

Doktor Nüzhet Süleymanın da sesi kulaklarımda çınlıyor:

— Sen, ha! Hayır! Bunda bir yanlışlık var. Cinneti muvakkata.. Müşahede altına almalı.. Dünyanın en iyi adamı katil olamaz.

Halim Sireti, hiç düşünmüyorum. En ziyade her ağızdan çıkacak dedikodulara çıldırıyorum:

— Bak, bak.. Ne uyur yılanmış meğer!.. Abiliğine, insaniyetine, nasıl da herkesleri kandırdı idi.

— Peki, damadı niçin vurmuş?

— Neşide hanımla evlenmesini istemiyormuş!

— Ona ne? Babası mı, akrabası mı? Amca, amca! Diyorlar amma, eski komşu, eski ahbap diye..

— Dünyada kimselere inanmamalı.. Evine al, yıllarca bir arada hısım akraba gibi can ciyer konuş, sonra da bunu yapsın!

— Yok, yok.. Artık kendime bile itimadım kalmadı.. O ağır başlı adamdan bu, umulur mıydı?

— Eeee, ummadık taş baş yarar. Yere bakan yürek yakandan kork.

— Damadın bir kötüğünü mü görmüş? Babasına söyleseydi.

— Sizin anlayacağınız kıskanmış!

— Ne diye kıskanmış?

— Damadı kıskanmış işte..

— Aaa.. Buna inanmam doğrusu.. Ne diye kıskanır ayol?

— Gelini seviyormuş!..

— Kim? Hüsrev Bey mi?

— Evet, Hüsrev Bey..

— Tövbe, tövbe.. Bir yaşıma daha girdim. Dünya, pek fenalaştı hanım.. Torunu yerinde kız.. Ak saçlarından utanmamış mı? İnsan, torunu yerinde kıza, kötü gözle bakar mı?

— İnsan ihtiyarlayınca huyu değişir. Kırkından sonra azmış.. Böylelerini, teneşir temizler.

— Eve de, dost diye giriyordu.

— Adapazarında iki tane de kapatması varmış.

— Aman sus, şimdi yüreğime iner. Bu, nasıl adammış böyle!

— Bir tanesi Frenk karısı imiş. Öbürü, pek körpe bir taze imiş.. Kaşını görsen met ede ede bitiremiyorlar.

— Bak ihtiyar tilkiye.. Piliçlere düşkün!

— Frenk karısını, sormayın.. Bu, daha manalı bir iş..

— Ne gibi manalı?

— Sorma, şaşar, şaşar kalırsın.. İnanılacak gibi değil ki..

— O da mı körpe piliç?

— Hayır!.. Saçları ağarmış, kırkını geçkin bir kadınmış! Keşki körpe piliç olsa!

— Bu ihtiyar karı, eski kapatması mı imiş?

— Her halde pek yeni olmıyacak. Asıl manalı dediğim nokta başka. Hani Halim Siret Beyin rahmetli karısı Mesture hanım vardı..

— Evet, Neşide Hanımın annesi..

— O Frenk karısı, rahmetli Mesture Hanıma öyle benziyormuş,öyle benziyormuş ki Mesture hanımı tanıyanlar,onu görünce şaşırmışlar, Mesture Hanım dirildi sanmışlar. Mesture Hanım, sanki ölmemiş, yaşıyormuş ta, ihtiyarlamış, saçları ağarmış..

— Ee, buna şaştım doğrusu.. Bu,Hüsrev Bey, pek yaman adammış.. Mesture Hanıma benziyen Frenk karısını nereden bulmuş?

— Kendisine sormalı! Asıl sorulacak şey başka. Ne diye Mesture Hanıma benziyen kadını bulmuş.. Mesture Hanımda da gözü varmış demek.

— Sus.. ölülere söz söyleme.

— Manalı değil mi?

— Manalısını, manasızını bilmem.. Bu kadar ahlâksızlığı aklım almıyor...

— Ne bilirsin, belki Mesture Hanımla da...

— Kardeş, devam etme.. Şimdi inecek... Anasından sonra kızına göz koymuş...

Bu dedikodular, bin ağzın ses ve şivesile kulaklarımda uğuldu - yor. Dedikodudan, ne diriler yakalarını kurtarabiliyorlar, ne ölüler..

Mukaddes hatıraların çamurlanması, beni çıldırtıyor... Artık ölüm bile bu çirkefi temizliyemez.

Sonra Neşide'nin, Fransuvaz'ın, Ferhunde'nin, Dr. Nüzhet Süleymanın yüzlerine nasıl bakacağım?

Asılmak, kesilmek, diri diri yakılmak, çarmıha gerilmek ölümün, işkencenin her şekli bundan ehvendir, eziyetsizdir. Çekeceğim azabı değil, onların ıstırabını düşünüyorum.

Beni, Neşide'nin âşıkı yerine koyacaklar, Mesture'nin hatırasını çamurlara atacaklar ve Sırrı Nevresin mazlûm bir kurban mevkiine geçecek...

Tutulmamalıyım... Cinayetim, bir sır olarak kalmalı... Kendi cezamı kendim veremem. Canıma kıyacak olursam, onu da manalı bulurlar. Bunu da türlü türlü tefsir ederler.

Şüphesiz duyacağım vicdan azabını, yıllarca ve yıllarca tek başım çekeceğim... Benim cezam da bu olacak...

Köşk tarafında kumlar çıtırdar gibi olmuştu. Kafamın içindeki karışık vehim dumanı dağıldı, kulağımdaki uğultular kesildi, gözlerimin önünde hayaller silindi.

Köşkten biri bahçeye çıkmış.. ve yürüyordu.

Biri geliyordu... Acaba kim?

O kadar candan kulak vermiştim ki her çıtırtıyı ayrı duyuyordum. Gözlerimle karanlığı, gölgeleri ve ışıkları yarıp geçmek, gelenin kim olduğunu biran evvel görmek istiyordum.

Çıtırtı yaklaşıyordu. Ben, bu ayak sesinden, yürüyenin ruhî ve uzvî halini anlamağa çabalıyordum.

— *Bitmedi* —

Ankara aziz misafiri bugün sevinçle ve merasimle karşılayacak

(Başı 1 inci sahifede))

rimizin güzelliğini seyrettikten sonra izhar buyurdukları arzu üzerine bütün mürettebat geminin kıç güvertesinde toplanmışlar ve bandonun iştirâkiyle milli oyunlar oynamışlardır.

Şahinşah Hazretleri bu oyunları mürettebatın bulundukları yere kadar gelerek takip etmişlerdir. Bu oyunları başta Karadeniz olmak üzere milli marşlarımız, istiklâl marşı Şahinşah Hazretlerinin marşları ve İran milli marşaları takip etmiştir.

Şahinşah Hazretleri oyunları büyük bir takdirle takip etmişler ve refakat ve maiyetlerindeki zevatla birlikte akşam yemeğine kadar güvertede kalmışlardır. Donanma kumandanı ve Yavuz suvarisinin refakatinde geminin muhtelif yerlerini gezerek izahat almışlardır.

Samsuna geliş

SAMSUN, 15. A.A. — Beceyi Yavuzda geçiren Şahinşah Hazretleri mutatları veçhile akşam yemeğini yalnız olarak yemişlerdir. Bu sabah saat 6 da orta güverteye çıkan Şahinşah Hazretleri Yavuzu karşılamak ve kendilerini selâmlamak için Samsun açıkalarında karşılaştıdığımız Mecidiye kruvazörü ile Koca Tepe, Ada Tepe torpitolarının seyrini takip eylemişlerdir. Saat 7 de Mecidiye Yavuzun dümen suyuna girmiş torpitolar filotillâ halinde Yavuzun iskele tarafından geçmişler ve bu gemilerdeki zabitan ve efrat çimariva yaparak Şahinşah Hazretlerini selâmlamışlardır. Bu esnada Yavuz bandosu millî marşlarımızı çalmakta idi. Saat tam sekizde Samsuna girilmişti. Demir atılır atılmaz Vali ile Kolordu Kumandanı Abdullah ve Fırka Kumandanı Hüseyin Avni Paşalar Yavuza çıkarak Şahinşah Hazretlerini selâmlamışlardır.

Samsundan ayrılırken

SAMSUN, 15 (Şehinşah Hazretlerini karşılamağa giden muhabirimizden) — Dün gece sabaha kadar yüzlerce kamyon binlerce kişiyi Samsuna taşıdı.

Bugün sokaklar hıncahınç dolu idi. Karşılama çok parlak oldu. Tren onu yirmi beş geçe hareket etti. Samsundan çıkıncaya kadar Şehinşah Hazretleri sahanlıkta beşûş bir çehre ile halkı selâmladı.

Şehinşah Hazretleri, hareketlerinden az evvel, mihmandarları Sait Paşa vasıtasile belediye reisinden tütün tohum ve nümuneleri ile bir de müteahassıs istediler. Nümuneler İstanbula gönderilecek, mütehassıs ta temin edilecektir.

Filomuz 13,30 da İstanbula hareket etti.

Sivas heyeti

YILDIZELİ, 15. A.A. — Bugün Sıvastan sabahleyin kalkan trenle Vali Süleyman Sırrı Bey, Belediye reisi ve kalabalık bir halk kütlesi İran Şahinşahı Hazretlerini Samlıbel istasyonunda karşılamak üzere hareket etmişlerdir.

Şehinşah Hazretlerinin tercemei halleri

İranın kadim ve asil hanedanından olan İran Şahı Hazretlerinin mensup oldukları hanedan eski zamanlardanberi Mazenderan eyaletinin Sevatkuh nahiyesinde sakin olup İranın en nezih sınıfından sayılan bu memleketin ahalisi daima yabancı her unsurun nüfuzundan masun kalarak İran tarihinin bütün hâdiselerinde kahramanlık, şecaat ve vatanperverlikle şöhret bulmuşlardır.

Alâhazreti Şah 16 mart 1878 senesinde Sevatkuhun (Eleşt) nahiyesinde tevellüt eylemişlerdir. Müşarünileyh Hz. nin pederi Sevatkuh alayının kumandanı olan Abbas Han 26 teşrinisani 1878 tarihinde irtihal eylemişlerdir. Müşarünileyh Abbas Ali Hanın pederi mezkûr alayın yüzbaşısı olan Murat Ali Han 1856 senesinde Heratin muhasarası esnasında harp meydanında şehit olmuştur.

İranın o zamanki askerî alaylarının en mühimmi ve saltanata mahsus olan hafaza ederek makamı saltanatın istinatgâhı idi. İran Şahı pederlerinin irtihalinden sonra amcaları Sevatkuh alayının mirlivası olan Nasrullah Hanın tahtı terbiyesinde talim ve terbiye görerek genç yaşlarında hanedanlarının an'anesi üzere hizmeti askeriyeye amade olarak 1900 senesinde İranın o zamanki muntazam ve yegâne kuvveti olan Kazak livasına dahil oldular.

İbraz eyledikleri birçok liyakat ve şecaat neticesinde derecatı askeriyenin kâffesini ihraz eylemekle beraber İranın her tarafındaki müteaddit askeri memuriyetlerinde pek parlak eserler bıraktıktan rütbei askeriyenin en yüksek makamlarına tedricen terfi ederek ordunun müstakil bir kısmının kumandanı ve 21 şubat 1921 senesinde İranın bütün kuvasının kumandanı umumisi oldular ve 25 nisan 1921 senesinde harbiye nezareti dahi makamı sabıklarına ilâve olundu.

28 teşrinievvel 1923 senesinde Başvekâlete tayin olundular. Alâhazreti Şah Elkabların Meclisi Şûrayi Millinin tasvibi üzere ilgasından sonra kendi kanedan isimleri olan (Pehlevi) namile tesmiye olundular. Kaçar hanedanının hal'ile bu sülâlenin en son padişahı olan Sultan Ahmet Şah İrana karşı gösterdiği ademi liyakat ve lâkayıtlık yüzünden İran milleti onun saltanatından nefret eylemeleri üzerine Meclisi Şûrayi Millinin kararile azil edildikten sonra Alâhazreti Rıza Şah bütün müddeti ömründe İrana eyledikleri hidematı bergüzidelerinin neticesi olarak meclisi mezkûrun tasvibile 31 teşrinievvel 1925 senesinde hükûmeti muvakkata riyasetinde ve saltanat vekâletine intihap olundular ve 21 kânunuevvel 1925 senesinde Tahranda müteşekkil Meclisi Müessesan Müşarünileyh Hazretlerini ittifakı ârâ ile İran padişahlığına intihap eyledi ve 17 kânunuevvel 1925 te İran padişahlığı tahtına cülûs eylediler.

25 nisan 1926 da Tahranda tacgüzarlık merasimleri pek parlak bir surette icra olundu.

İran Kanunu Esasisine nazaran İranın padişahlığı padişahın büyük evlâdına tevarüs eylediğinden Tahranda 26 teşrinievvel 1919 tarihinde tevellüt eden Şehzade Valâhazret Mehmet Rıza 17 kânunuevvel 1925 tarihinde veliaht tayin olundular.

Rıza Şah Hazretlerinin diğer evlâtları şunlardır:

Tahranda 1 mart 1922 tarihinde mütevellit Şehzade Ali Rıza Pehlevi, Tahranda 12 nisan 1923 tarihinde mütevellit Şehzade Gulâm Rıza Pehlevi, Tahranda 19 ağustos tarihinde mütevellit Şehzade Abdürriza Pehlevi, Tahranda 17 eylûl 1925 tarihinde mütevellit Şehzade Ahmet Rıza Pehlevi, Tahranda 3 teşrinievvel 1926 tarihinde mütevellit Şehzade Mahmut Rıza Pehlevi, Tahranda 4 temmuz 1923 tarihinde mütevellit şehzade Hamit Rıza Pehlevi, Tahranda 18 teşrinievvel 1917 tarihinde mütevellit Şehzade Hanım Şemsülmülük Pehlevi, Tahranda 16 teşrinievvel 1919 tarihinde mütevellit Şehzade Hanım Eşrefülmülük Pehlevi, Tahranda 30 teşrinievvel 1928 tarihinde mütevellit Şehzade Hanım Fatma Pehlevi.

Amasyada

AMASYA, 15 (A.A.) — İran Şehinşahı Hazretlerini Samsundan Ankaraya götürmekte olan hususî tren saat 14,30 da istasyona gelmiş ve binlerce halkın coşkun ve candan tezahüratı arasında 14,45 te hareket etmiştir.

Tokatta

TOKAT, 15 (Milliyet) — İran Şahı Pehlevi Hazretlerinin bulundukları Türk ve İran bayraklarile donatılmış hususî tren Zile istasyonuna saat on altı buçukta geldi. Tokat vilâyeti hududunu geçer geçmez büyük ve modern bir iş sahası olan Turhal şeker fabrikasının demir ve betondan doğup her gün genişleyip yükselen inşaat işleri Şah Hz. nin takdirkâr alâkalarını uyandırmıştır.

Zile istasyonunda Tokat, Zile, Turhal resmi ve hususi heyetleri Şah Hazretlerine tazimatta bulundular, bütün hat boyunca halk ve resmî teşekkül ve heyetler Şah Hazretlerine resmi selâm ifa ettiler. Tren Zile istasyonundan saat 17 de alkışlar arasında hareket etti.

Samsuna karşılamağa giden sekizinci kolordu kumandanımız Hüseyin Abdullah Paşa Hz. Tokat valimiz Recai Bey ile birlikte maiyetlerinde bulunan zevat ve orta mektep izcilerimiz de vilâyet hududuna kadar teşyide bulunmuşlardır.

Görüşler

Ad değiştirirken...

(Başı 1 inci sahifede))

sorunuz. Kimse bilmiyecektir. Zavallı kahraman Muhtar, ne çabuk unutuldun. Sen ki bir inkılâp için de ve bu millet uğrunda irtica ile çarpışa çarpışa o noktada şehit düştün. Bugün yedi sekiz türlü adın var, yalnız senin adını söylersem bilen yok.

Vaktile Abdülmecit zamanında bir nahiye kurulmuş, adına Mecidiye demişler. Sonra Abdülhamit gelmiş,ona hoş görünmek istiyenler Hamidiye demişler. Meşrutiyette Mehmet Reşat gelince — o zaman ben Adana İdare Meclisi başkâtibi idim — Reşadiye denilsin diye mazbata verildi. Çünkü Abdülhamit müstebitmiş, ona darılmışlar. Vali Cemal Paşa olmaz, dedi, yarın Reşada da kızacağız başka bir şey söyliyeceğiz. Derken Ceyhan kaldı ve Ceyhana darılacak kimse yok. Darılsa da Ceyhanın aldırış edeceği yok.

Bunlar hiç olmazsa kökleşmiş yerlerin adı. Ya Şirketihayriyeye ne diyelim? Ben Şirketihayriyeyi çok severim. Çünkü imtiyazlı şirketler içinde ilk ve en öz olarak yaşıyan, bizim olan şirket odur. Vapurlarının adlarına bakıyorum, güleceğim geliyor: İnşirah, Cavidan, Kenkerei âsüman, Şehlevent vesaire!..

Hem ne vakit? 1934 yılının haziranında. Bunların değişmesi ne vilâyet meclisini, ne dahiliyeyi, ne tapuyu, ne belediyeyi yorar. Beş on kuruşluk boya ile bu öz Türk şirketi, vapurlarına öz Türk adı takabilir.

Öz Türk dili denilen ülkü işi asıl böyle perakende çalışmalarla ve herkes kendi payına birazıcık uğraşmalarla ilerliyecektir. Koca bir şirket kıtıpiyoz bir vapurunun adını olsun türkçeleştirmeyi ihmal ederse doğru bir iş yapmamış olur. Boğaziçi sandallarına bakıyorum, hepsi bir türkçe adı almış. Vapurlarına bakıyorum....

Bununla beraber gene söylüyorum ki Ayasofyanın adı değişmelidir. Eğer değiştirilemiyecekse bu milletin tarihinde ve yaşayışında kötü veya iyi yer almış başka yerlerin adları da değiştirilmemelidir.

Aka GÜNDÜZ

Sovyet sefaretine bir tecavüz

MOSKOVA, 15. A.A. — Tass ajansı bildiriyor:

Dün Helsenkfors'daki Sovyet sefarethanesine meçhul bir şahıs gelerek sefir Stein'i veyahut maslahatgâzarı görmek istemiştir. Sefaret memuru ziyaretinin sebebini sorunca, bu meçhul şahıs iki el ateşle memuru yaralamış ve hemen sefarethane içerisinde koşmağa ve kendisini durdurmak istiyen bütün memurların üzerine ateş açmağa başlamıştır. Nihayet, mümaileyh gelen polis memurlarına teslim edilmiştir.

Elde edilen ilk malûmata göre, mütecaviz Brovn ismini taşıyan ve son zamanlarda Helsingfors'ta ikamet eden İngiliz tabaasından bir adamdır. Maksadı sefiri veyahut diğer resmi Sovyet mümessillerini öldürmekti. Maslahatgâzar M. Poşniakof hariciye nezaretin müracaat etmiştir. Hariciye kâtibi umumisi sefarete gelerek hadiseden dolayi teessür ve teessüflerini bildirmiştir.

Bir kadının vahşeti

Öz çocuğunu Kadıköy vapurundan denize attı, fakat yakalandı

Dün İstanbulda, emsaline ender tesadüf edilir derecede vahşiyane bir cinayet ika edilmiştir, 22 yaşında bir genç kadının çocuğunu denize atarak boğmasile neticelenen bu cinayetin tafsilâtı şudur:

Dün öğle vakti Köprüden Kadıköyüne 12.30 seferini yapan vapurun baş tarafında, ikinci mevki yolcularına mahsus kenarda oturan bir zat bu tenha yerin ilerisinde genç bir kadının kucağında çocukla oturduğunu görmüştür. İki yaşında kadar olan çocuk mütemadiyen ağlamasile bu yolcunun nazarı dikkatini celbetmiştir. Bir aralık başka şeylerle meşgul olan bu zat, vapurun Haydarpaşaya yanaştığı sıralarda kadının telâşla yerinden kalktığını görmüş ve çocuk meydanda olmadığı için kadına çocuğun nerede olduğunu sormuştur. Bu sual karşısında şaşıran kadın, iki çocuk patiğini koynuna saklamağa çalışarak:

«Ağlıyordu, annesi geldi aldı,, cevabını vermiştir.

Vaziyetten şüphelenen bu zat, kadını uzaktan uzağa tarassut etmiye başlamıştır. Vapur Kadıköyüne gelmiş, yolcularla beraber kadın da çıkmış ve iskeleden uzaklaşmağa başlamıştır. İskelede çocuğa benzer kimseyi göremiyen bu zat kadını polis merkezinin önünden geçerken kolundan tutmuş ve derhal polise teslim etmiştir.

Polisin karşısında bir çok tereddütlerden sonra itirafta bulunarak, Trabzonda hizmetçi olarak çalışırken tedavi olunmak üzere İstanbula geldiğini, Kasımpaşada Hacer hanım isminde bir kadının evinde misafir olduğunu ve bu çocuğu para mukabilinde denize atmasını kendisine teklif ettiğini ve işte şimdi bu çocuğu denize attığını ifade etmiştir.

Polis hâdiseyi Müddeiumumiliğe bildirmiştir. Suçlu derhal muayeneye sevkedilmiş ve Fatma ismini taşıyan bu kadın iddiası hilâfına olarak kız olmayıp kadın olduğu ve hattâ çocuk doğurduğu, henüz sütlü bulunduğu meydana çıkmıştır. Nihayet kadın hakikatı itiraf etmiştir. Buna nazaran suçlu, uygunsuz halleri yüzünden kocası tarafından terkedilmiştir. Son zamanlarda bir mavnacı ile beraber yaşamış ve evlenmek kararını vermişlerdir. Fakat mavnacı, kadına kocasından olan çocuğunu terketmek şartını koşmaktadır. Fatma, adamı bu ısrarından vazgeçirememiş, fırsatı da kaçırmak istemediğinden iki yaşındaki çocuğunu anlattığımız şekilde denize atmıştır. Kadın bu itirafatı hemen hiç teessür duymadan yapmıştır. Katil ana derhal tevkif edilmiştir.

Beşiktaş 1 - Apohel 0

Apohel takımının sahada aldırdığı resim

(Başı 1 inci sahifede))

dan fırsat kaçıracak kadar kale önünde tesirsiz bir oyunları var.

Hülâsa etmek lâzım gelirse birinci kümemizin sonunda veya ikinci kümemizin başında gelen takımlar formlarında oldukları zaman bu Apohel takımı karşısında muvaffakıyetli maç yapabilirler.

Yani iyi bir oyun oynadığı zaman Beşiktaş takımile bu Apohel takımı arasında Beşiktaş lehine büyük bir kuvvet farkı vardır.

Fakat geçen haftaki oyunile mevsim sonu inhitatı hastalığına tutulan Beşiktaş hakikî oyununu gösteremedi ve klâsi futbolcusu sınıfına yükselememiş olan Apohel takımı 1 — 0 mağlûbiyetle yakasını kurtardı.

Eğer lik maçları bidayetindeki gibi bir Beşiktaş takımı olsaydı misafir takıma asgarî birkaç gol vardı. Halbuki dünkü Beşiktaş takımında, daha doğrusu Beşiktaş takımının dünkü vaziyetinde, Eşref, Feyzi, Hayati, Şeref gibi futbolcular çok fena oynadılar.

Takımı biraz canlandıran Nazım, Hakkı ve bilhassa ikinci devrede merkez muavin mevkiine geçen sağ muavin oldu.

İlk devre sıfır sıfıra bittikten sonra ikinci devre başlangıcında Nazımın güzel bir plâsa ile attığı yegâne gol, sayı yapmasını pek beceremiyen misafirleri mağlûp etmeğe kâfi geldi. Hattâ ilk devrede Apohel aleyhine verilen penaltıyı Hüsnü kalenin üst direğine çarptırarak kaçırmasaydı Nazımın golüne bile hacet kalmıyacaktı.

Beşiktaş takımı şöyle teşkil edilmişti:

Mehmet Ali

Adnan Hüsnü

Feyzi Nuri (Fahri) Fahri (Nuri)

Eşref Şeref Nazım Hakkı Hayati

Hakem Suphi Bey maçı iyi idare etti.

S. GALİP

Fenerbahçe galip

Dün Kadıköyünde yapılan şilt maçında Fenerbahçe, Cevat, Şaban ve diğer birkaç oyuncusundan mahrum takımile Süleymaniyeyi 2 — 1 mağlûp etti.

Merhum Leref için ihtifal

Eski sporculardan Şeref Beyin ölümünün yıldönümü münasebetile, dün sabah bir ihtifal yapılmıştır.

İhtifale, Beşiktaş klübü azaları, bir çok sporcular ve Şerefi seven kalabalık bir kafile iştirak etmiştir.

Saat 11 de Beşiktaşta Şeref sahasında toplanılmış ve önde çelenkler olduğu halde doğruca sırttaki kabristana gidilmiştir.

Burada yapılan merasim çok hazin olmuştur. Evvelâ, Şerefi sevenlerden bir zat kendi kaleme aldığı uzun bir şiiri okumuş, bunu müteakip Beşiktaş klübü namına Abdülkadir Ziya Bey tarafından bir hitabe söylenilmiştir.

Ziya Bey hitabesinde, Şerefin mezayasından bahsederek, ölümile arkadaşlarını, kendisini tanıyan ve sevenleri öksüz bıraktığını anlatmış ve demiştir ki:

"— Şeref, bir sene evvel değil, bugün ölmüş gibi kalplerimizde yaşamaktadır. Her sene, burada toplanarak onun hatırasını taziz edeceğiz.,,

Abdülkadir Ziya Bey, Beşiktaş klübünün, Şeref'in kurduğu esaslar dahilinde yürümekte olduğunu kaydettikten sonra ant içerek sözlerini bitirmiştir.

İhtifal münasebetile, Ateş Güneş, Beşiktaş ve Galatasaray klüpleri ile futbol federasyonu ve Bursa mıntakası tarafından birer çelenk gönderilmiştir.

Şeref Bey ölümünden evvel, Beşiktaş stadına yakın bir yere gömülmesini vasiyet etmiş ve arkadaşlarına "çocuklar, sizin seslerinizi her zaman işitebilmeliyim!,, demişti. Bu itibarla, aynı mahallin hâkim bir mevkiinde bir kabir hazırlanmaktadır.

Gelecek seneki ihtifal burada yapılacaktır.

Muhafız gücünün genç ve dinç bisikletçileri

ANTEP, 15. A.A. — Muhafızgücü bisikletçileri bugün saat 11 de Antepe vardılar. Kendilerini Vali Bey, belediye ve Halk fırkası reisi, bisikletçiler ve kesif bir halk kütlesi pek samimî bir surette karşılamıştır.

Karnera mağlûp

NEVYORK, 15 (A.A.) — Dışarda halk, çılgın bir vaziyette yeni dünya şampiyonu Maks Bir'i alkışlarken, locasında mağlûbiyet yükü altında ezilmiş olan Karnera, gözlerinde yaşlar olduğu halde matbuata bir mülâkat vermiştir. Ve demiştir ki:

"Mağlûbiyetimin sebebi ilk ravuntta sağ ayağımın topuğunun burkulmasıdır. Bu burkuluş o kadar ıztırap veriyordu ki müvazenemi muhafaza edemiyordum.,,

Kardenra şöyle devam etmiştir:

"— İşte bu sebeptendir ki, maç esnasında o kadar sık sık düştüm. Düşüşlerimin sebebi katiyen "Bir,, in yumruklarının tesiri değildir. Birinci ravunttan sonra maça devam için fevkalâde müşkülât çektim.,,

Bundan sonra, İtalyan boksör, seyircilerin bir çoğunun zannettikleri gibi, hakemden maçın durdurulmasını katiyen istemediğini teyit etmiştir.

Doktor, Karneranın burkulan topuğuna pansıman yapıyordu. Bundan başka sabık dünya şampiyonunun karşımda bir yara ile ringe yuvarlanışları neticesi olarak vücudünde sathî birkaç bere vardı.

MEMLEKETTE

Çamaltı memlahaları

Evvelce bakımsız duran bu tesisat hükûmete geçeli modern bir hale geldi

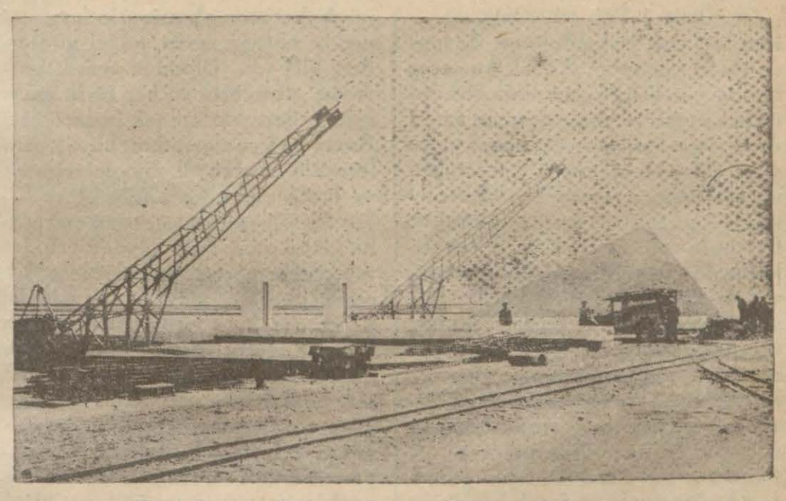

Çamaltı memlehasında modern tesisat:

IZMIR, (Milliyet) — İzmir körfezinin şimalî garbî sahillerine ithar edilmiş olan tuz yığınları uzaktan çok güzel bir manzara arzeder. Bu pek mühim varidat membaını yakından görmek arzusile birkaç sene evvel orasile alâkadar olan bir arkadaşımla Çamaltı tuz memlahasına gitmiş ve her tarafını gezip görmüştüm. Tuz imali için vücuda getirilen bu tesisat evvelce Düyunu umumiye idaresinde ecnebi ellerde idare edilirken gayri kabili istimal bir vaziyete girmiş ve burada çalışan yüzlerce amelenin sıhhati vaziyetleri ihmal edilmiş olduğunu görmekle kendimde bir teessür duymuştum. Geçenlerde bir tesadüf beni kaç sene sonra oraya götürdü. Pek bariz bir şekilde göze çarpan yenilikler evvelki teesürümü izaleye sebep oldu. Bu tesisatın varidatı mahsusaya intikalinden sonra günden güne bozulduğunu ve cihanın her kısmında mevcut memlehalardaki inkişafla beraber yürüyemediğini ve binnetice dünya piyasalarına rekabet edemiyecek hale geldiği için ihracatımızın sekteye uğradığını nazarı dikkat ve ehemmiyete alan İnhisarlar İdaresi bu tesisatın başına mütehassıs bir fen adamının getirilmesine lüzum görmüş ve mühendis Sezai beyi oraya müdür olarak göndermiştir. Mumaileyhin himmet ve gayretile eski tesisat az zamanda ıslah edilmiş ve amelenin sıhhî ve içtimaî vaziyetleri esasdı surette tesbit ve taemin edilerek bunların oturup kalkma yerleri asrî bir şekle ifrag olunmuş ve atelyelerdeki çalışma tarzları da intizama sokulmuştur.

40 bin altın sarfile vücuda getirilmik olan henüz değirmenleri 20 senedenberi işletilememek yüzünden muattal dururken müdiriyeti umumiyenin emirleri üzerine derhal faaliyete geçirilmiş ve bugün millî hazineye mühim bir varidat teminine başlamıştır.

Tuz ve malzeme nakliyatı için evvelce yapılmış ve fakat asrın icabatına kat'iyen uygun olmıyan şekilleri ıslah edilerek çift hatlı tram vay inşaatı vücuda getirilmiştir.

Müdiriyet binası bazı tadilâtla mutanzam bir hale konulmuş, güzel yağlı boyalarla telvim edilerek tam bir devlet müessesei haline getirilmiştir. Yeni mebani inşaatı hayatında yeniden memurin aile evleri vücuda getirilmiş ve kolcu muhafaza memurlarına mahsus karakolların modern bir şekilde yapılmış olması ve bu memurların yeknasak üniformalı elbiselerile göze çarpan yeni şekilleri burada disiplinin de hâkim olduğu kanaatini vermektedir.

Memleketimizin her tarafında yeni yeni fabrikalar açan mevcut eski müessesatı da bu suretle modern şekillerde ıslah etmek kararı kat'iyetinde bulunan Cümhuriyet hükûmetimizin bu gibi müessesatın başına ehil ve mütehassıs zevatı getirmek suretile isabetli kararlarını görüpte sevinç duymamak kabil değildir.

Yakıcı sıcaklar

BALIKESIR, (Mililyet) — Üç gündür bunaltıcı ve yakıcı bir sıcaklık ve lodos vardır. Bugün sühunet gölgede 30 güneşte 40 idi. Mektepler öğleden sonra tedrisata devam edememektedirler. Sıcaklar umumî hayata da tesir etmiş, her tarafta bir cansızlık hissedilmiştir.

Sökede bir mezbaha yapıldı

SÖKE, (Milliyet) — Belediyece kasabanın şimalî şarkısında ve kasabadan üç kilometre uzakta şarlak mevkiinde inşa edilmekte olan fennî mezbaha ikmal edilmiş ve resmiküşadı yapılmıştır. Merasim saat dört buçukta başlayıp saat yediye kadar devam etti. Bilûmum mülkiye ve adliye erkânı ile ümerayı askeriye ve diğer müessesat ile birlikte dükkânlarını kapatıp merasime iştirak eden halk iki bini mütecaviz idi. Kaza Kaymakamı Sadi bey tarafından kordelâlar kesildi,ve bütün hazır olanlara şerbetler, limonatalar ve ayranlar ikram edildi. Memleketin imarını düşünen belediye reisi Eyüp beyi ve mesai arkadaşlarını memleket namına tebrik ederim.

Kandra postanesinde intizam

KANDRA, (Mililyet) — Karasu ve havalisinde teftişatını ikmal eden posta ve telgraf müfettişi Haşim bey, Kandraya vasıl olmuştur. Postahanede teftişatını ikmalden sonra, görmüş olduğu umumî intizamdan dolayı Postahane müdürü Muhsin beyi tebrik etmiş ve bu husustaki ihtisasatını bildirerek, memur arkadaşlarından faaliyetlerinin devamını istediğini ve memnuniyetle ayrılmakta olduğunu anlatmıştır.

Gizli nüfus

I AYDIN, (Milliyet) — Belediyemiz, Aydın şehri içinde nüfus kütüğüne geçmemiş evlenme, doğum ve ölüm vakalarını tesbit etmektedir. Bugüne kadar 991 doğum, 175 evlenme ve 31 ölüm vakası tesbit olunmuştur. Tesbite devam olunmaktadır.

Aydında afyon

AYDIN, (Milliyet) — Aydın merkez kazasına afyon istihsali başlamıştır: Bu sene 5000 kilo süt alınacağı tahmin olunuyor. İlkbaharın kuraklık gitmesi süt ve haşhaş istihsalini yarıya düşürmüştür. Geçen sene (3500) çuval haşhaş tohumu istihsal olunmuştu. Bu sene ekiş daha fazla olmasına rağmen ancak 2000 çuval ihracat yapı labilecektir.

Balıkesirde kaçak vak'aları

BALIKESIR, (Mililyet) — Bir sene zarfında kaçakçılık vakaları hakkında bir istatistik yapılmıştır. Bunlardan yalnız 27 tanesi bilfiil kaçakçılık, diğerleri kaçak eşya kullanmaya aittir. Bu sayılara göre bir evvelki seneye nazaran kaçak vakası yarı yarıya azalmıştır.

Balıkesir valisini takdir

BALIKESIR, (Mililyet) — Vazifesindeki gayret ve muvaffakıyetine binaen Balıkesir Valisi Salim Bey bu defa Ziraat Vekâleti tarafından takdir edildi. Köy ve çiftçilik işlerile yakından meşgul olan Salim bey için bu, yerinde bir taltiftir.

Karasu kaymakamlığı

KARASU, (Mililyet) — Karasu kazası kaymakamlığına tayin olunan İstanbul vilâyeti maiyet memurlarından Şekip bey, Adapazarı tarikile Karasuya vasıl olmuş ve yeni vazifesine başlamıştır.. Kaza kaymakamlık makamı şimdiye kadar, Hendek kazası Açmabaşı nahiyesi müdürü Haydar bey tarafından işgal olunmakta idi. Haydar bey son kararda başka bir vazife alacaktır.

Amerika sefirinin gözile

Mustafa Kemal

Büyük inkılâbın lideri, Türk Cümhuriyetinin müessisi ve onun ilk reisi

(Başı 1 inci sahifede))

tem teçhizat bulunduğunu duyunca insan şaşmıyor. Ancak bu sefer benim gideceğim yer merasim dairelerı değildir. Bu çok uzun salon dehlizinin öte başında askerî yaver sağa dönerek bir merdivenden yukarıya çıkıyor. Duvarlar Iskandinavya'nın son zamanlarda imal ettiği halılara benziyen tatlı renkli halılarla süslüdür. Merdivendeki yol halıları da ayni renktedir. Filvaki etrafımızdaki bütün renkler, insanın resmî binalarda görmeğe alışık olduğu camit renklerden büsbütün başka ve çok daha zarif. Uzakta merdivenin başında binanın sol koldaki köşesinde bir kapı, açık keresteden mamul hoşa gidecek kadar geniş ve ferah bir daireye açılıyor; bunun ortasında uzun bir salon masası var. En öte baştaki köşede, tam bir iş adamına yakışacak masanın yanıbaşında Gazi duruyor; bu defa simasında çok lütûfkâr ve aşina bir tebessüm var. Şimdi birinci görüştüğümüzden daha fazla kendi muhit ve yuvasını bulmuşa benziyor, çünkü kütüphanesindedir; yaradılış itibarile daima okumak ve tetebbu etmek istiyen bir zat, kendi kitaplarile, Gazi Hazretlerine gelince pek sevdiği kendi haritalarile muhat kütüphanesinde olduğu kadar başka hiçbir yerde rahat edemez. Fakat bu haritalardan başka bir fasılda bahsedeceğim. Uzun masalı geniş daireden itibaren binanın bütün cephesi boyunca uzanan ve Anadolu ovasına bakan diğer büyük bir dairenin köşelerindeki raflara bol bol yerleştirilmiş kitaplardan da bahsedecek değilim. Bu haritalarla kitapları, Türk yazısının değişmesi ve yeni Türk tarihine dair olan faslımızda onlatacağım; Gazi Hazretleri bu inkılâpları, ecnebi boyunduruğuna karşı kazandığı hürriyet, Osmanlı emperyalizminden halâs ve müstevli düşmandan kurtulmadan sonra, sevgili anayurduna ifa ettiği en büyük hizmetlerden saymaktadır.

Şimdi de Ankaranın bütün yıl zarfında tesit ettiği en büyük güne gelelim:

Türklerin 29 birinci teşrin 1923 te ilân ettikleri cümhuriyet bayramıyıldönümünü tesit için çok büyük hazırlıklar yapması kadar tabiî bir şey yoktur. Biz Amerikalılar sevgili halâskârımız Vaşington sağ olup ta aramızda bulunsaydı, 4 temmuzumuzu şimdikinden çok daha parlak ve daha mutantan bir surette tesit etmez mi idik? Işte Türklerin bilhassa Ankarada, yeni hükûmet merkezlerinde yaptıkları, bundan başka nedir ki? Çünkü Türkler Mustafa Kemal Hazretlerine burada saygı göstermişlerdir ve müşarünileyh te halen burada ikamet buyurmaktadırlar.

Birleşik Amerikada kısacık bir mezuniyetten sonra niçin hemen Ankaraya koşmuş olduğumu yukarıdaki yazılar izah edici mahiyettedir. Cümhuriyet bayramında Ankarada bulunmak istiyordum. Isticalimin mükâfatını da fazlasile gördüm. 29 birinci teşrin 1932 günü Ankaranın ekseriyetle temin etmekte olduğu serin, güzel günlerden biri idi. Öğleden sonra, savaşta, yürüyüşte ve her türlü mahrumiyetlere katlanmak hususunda, Roma Lejiyonlarından, büyük günlerindeki Ispanyol piyadelerinden ve hattâ cihan harbinde Müttefikîn ve Alman kıtaatından çok daha üstün olan Türk piyadelerinden müteşekkil gayet güzel bir geçit resmi gördük. Bu kadar sitayişi kendi nefsinde toplıyabilen bir askere ne mutlu! Bunların taşımakta olduğu tam teçhizat, en son model mitralyözler ve seri ateşli tüfekler göze çarpıyordu. Havalar da manevralar yaparak uçupşan 63 tayyare Türklere 1921 ve 1922 de Yunanlıların ezici mağlûbiyetlerini hatırlatmış olmalıdır; o vakitler bu en esaslı harp teçhizatından Türklerin elinde ancak biricik makine vardı.

Geceleyin yüz kişilik akşam sofrası Avrupanın büyük payıtahtlarında verilmekte olan mümasil ziyafetlerinden hiç te farksızdı. Yalnız Türkiye Cümhuriyetinin verdiği ziyafet sofrasında kullanılan ikinci Mahmut zamanından kalma (1808 - 1839) som altın tabak ve takımlar bu ziyafeti Avrupadakilerinden daha debdebeli yapıyordu.

Mustafa Kemal Hazretleri her şeyden evvel tam manasile savaşçı bir kumandan, metin, geniş simalı, derin ve mütekâsif düşünceli, sert ve canlı sözlü bir zattır. Ancak bu gece tam manasile ince ve nazik bir hükûmet adamı ayni zamanda mükemmel bir devlet reisi idi. Her elçi kendilerinden ayni ölçüler dahilinde iltifata mazhar olurlar. Sağında mevki itibarile kendisinden sonra gelen Büyük Millet Meclisinin Reisi Kâzım Paşanın refikası hanımefendi oturmuştu. Solunda ise Sovyet Sefirinin zevceleri vardı; çünkü Sovyetlerin elçisi Türkiyeye gelen elçilerin en kıdemlisidir. Cümhurreisinin sağında yer tutan ilk erkek, Başvekil İsmet Paşa idi yanında da benim zevcem oturtulmuştu. Ben karımın hemen hemen karşısında bulunuyordum. Sağımda (aramızda vekillerin birinin refikaları olmak üzere) Fransız Sefiri Kont Şarl dö Şambrön vardı. Bu zatla bundan elli yedi sene evvel dünyaya geldiği Vaşington'da çocukluğumuzdan beri arkadaştık. Kıdeminden dolayı Cümhurreisinin hemen hemen karşısında oturmuştu.

Türkçeye çeviren:
Ahmet EKREM

[Eski Amerika sefiri M. Charles Sherrill'in Gazi Türkiyesinde gördüklerini yarın neşre devam edeceğiz.]

Gandi Bombayda

BOMBAY, 15. A.A. — Gandinin muvasalâtı evvelce olduğu gibi halk üzerinde büyük bir tesir husule getirmiştir. Hararetle istikbal edilen Gandi refakatında iki İngiliz kadını olduğu halde fakir mahalleleri gezmiş ve bunların fena şeraitinden müteessir olmuştur.

Gazi Türkiyesi Ve adalet

Beynelmilel adalet en ciddî hürmeti Gazi Türkiyesinde gördü

Amerikalı banker Samuel İnsull'ün macerasını hatırlayacaksınız. Amerikada hileli iflâs suçile itham edilen meşhur maliyeci, kanunun pençesinden yakasını kurtarmak için bir kolayını bulup harice kaçmış, bir müddet Yunanistanda oturmuş ve orada da barınamıyacağını anlayınca kiraladığı bir Yunan vapurile, Karadenize geçmek üzere limanımıza uğramıştı. Bu sırada Amerika hükûmeti, bu hileli iflâs mücrimini bizden istedi. Hükûmetimiz de bu isteği, Cümhuriyet kanunlarına uygun buldu ve bu uygunluğu Türk mahkemesinin kararile tesdil ettirerek İnsull'ü Amerika hükûmetine teslim etti. Adliye vekilimiz Saraçoğlu Şükrü Bey bu mesele hakkında Millet Meclisi huzurunda izaha tverirken, aşağı yukarı şöyle bir cümle kullanmıştı:

«— Türkiye hükûmetimiz bu hareketi'le beynelmilel adalet mefhumuna derin bir alâka ve hürmet göstermiş oluyordu. Nitekim bizim bu hareketimiz bir çok Amerika gazeteleri tarafından, beynelmilel adalet namına minnettle, karşılanmıştır. İşte, Amerika gazetelerinden iktibas ettiğimiz şu satırlar bu hakikatı açıkça ispat ediyor:

Amerikada (Pitsburg) şehrinde çıkan "Post Gazet" ten :

" Türkiye hükûmetinin İnsull meselesinde seri ve şerfli hareketi beynelmilel bir kamedyanın nihayet bulduğunu işaret etmektedir. İstanbul'da üç azalı bir mahkeme Şikago'dan sorguya çekilmek üzere istenilen bu mültecinin ikametgâhı olan Yunan gemisile girmeye cesaret gösterdiği Türkiye topraklarından çıkarılarak Amerika'ya iadesine karar verdi.

Amerikanın iade ricasına rağmen İnsull bir seneden fazla melce veren Yunanistan'ın mümessilleri Türkiyenin bir Yunan gemisini tevkif etmesini beynelmilel bir hadise şekline sokmak istemişlerse de, bilâhire bu hareketten mühim bir netice çıkmıyacağını anlamışlardır. Yunan hükûmeti İnsull'e gösterdiği dostluk dolayısile kâfi derecede tenkide uğramıştır. Bu meseleyi yeni teşekkül etmiş Türkiye - Yunanistan dostluğuna zarar getirecek şekle sokmaması en doğru bir harekettir.

Bizzat İnsull dahi, tevkifi esnasında Türkiye nizamatına muhalefetin fayda vermiyeceğini idrak etmiş, ve doğruca mahkemeye gitmiştir."

Oklohomada çıkan "Oklahoma" gazetesinden :

" Görülüyor ki Türkiye, cürmü sadece siyasî olan bir firariye melce olmayı reddetmiştir. Eğer Samuel İnsull müteassip bir zümrenin hiddetinden ve yahut siyasî bir cürümden kaçmış olsaydı, şüphesiz ki, İstanbul'da himaye görecekti. Fakat Türkiye makamatı İnsull'ün dini veya siyasî bir mücrim olmadığını, memleketinin nizam ve kanunlarına riayet etmemekle itham edildiğini biliyorlardı. Binaenaleyh vakit geçirmeden himaye talebini reddettiler ve Amerika makamatına teslime hazır olduklarını bildirdiler. "

Kaliforniyada çıkan "Los Angeles" gazetesinden :

" Türkiye hükûmeti İnsull meselesinin hallinde sürat ve katiyetle hareket etmiştir. Büyük Millet Meclisi hususî bir celsesinde 1923 den beri sürüncemede kalan iadei mücrimin muahedesini tasdik etmiş ve icra otoriteleri Şikagodan firar eden adamın Amerika hükûmeti emrine tevdi edileceğini derhal elçi Skinner'e bildirmiştir. Bundan evvel Türk mahkemesi cürmün iade edilebilecek neviden olduğuna karar vermiş bulunuyordu.

Türkiyenin bize borçlu olmadığı ve Vaşington hükûmetinden hiç bir lütuf beklemediği halde bu suretle hareketi şayanı kayıttır.

" Repübliken" gazetesinden :

" Türkiye hükûmeti işi uzatmadan İnsull meselesini halletti. Bir zamanlar para kralı olan bu yaşlı firarî, İstanbul vasıl olunca tevkif edildi. İnsull'ün adî bir cürümden dolayı maznun olduğunu tespit etmek Türk mahkemesi için bir çeyrek saatlık bir mesele olmuştur. Verilen beynelmilel iadei mücrimin kanununa tabi olduğunu, ve Amerika polisine teslim edilmesi lâzım geldiğini mutazammın idi.

Yaratıcı Kemal'in elile yeni, taze ve şüphesiz ki daha iyi bir içtimaî hayat tarzına kavuşan "Şarkın hasta adamı" dediğimiz Türkiye, şayanı hürmet bir hükûmetin yapacağı şekilde ilk fırsatta İnsull'ü adalete teslim ediyor."

Mayi madenî Mahrukat vergisi

Gümrüğe tebliğ edilen müzeyyel kanunun esasları

12 Haziran 1930 tarih ve 1718 numaralı dahilî istihlâk vergisi kanununa müzeyyel kanun gümrüğe tebliğ edilmitşir. Kanunun birinci maddesine göre, aşağıdaki maddelerden istihlâk resmi ithal sırasında kilo başına alınacaktır: Mayi madenî mahrukat ve madenî yağlar (petrol, sist yağları linyit ve diğer madenî yağlar) dan 10 kuruş. Tarife kanununun 695 inci maddesinin B fıkrasında yazılı maddelerden 4,15 kuruş 690 ıncı maddenin B fıkrası ise şudur:

B — Tasfiye edilmiş yahut temizlenmiş, 160 dereceden evvel takattur eden hafif yağlar (benzin ve benzerlerinden).

C — Tarife Kanununun 165 inci maddesinde yazılı maddelerde 0,55.

D — fıkrası şudur: Ağır maden yağları ve tortuları (makine yağları, mazot ve motorin gibi mahrukat ve motorlar, katranlar 270 dereceden evvel takattur eden hafif kısım H ve v kaldırılmıştır.

Bu maddelerin muamele vergilerile dahilde tasfiye edilenlerin dahilî istihlâk vergileri kanunlarına göre ayrıca tahsil olunur. Bu kanunlar 12 Haziran 1930 tarih ve 118 numaralı dahilî istihlâk vergisi kanununa müzeyyel 25 Haziran 1932 tarih ve 2029 numaralı kanun mülgadır.

Kanunun üçüncü maddesine göre istihlâk resmine tabi tutulan maddelerin ithal ve ticaretile meşgul olanlar bu kanunun meriyeti tarihinde antrepo, ardiye, depo ve gazhanelerle nakil vasıtaları üzerinde bulunan ve bu resme tâbi olan maddelerin cins ve mikdarını bulundukları mahallin en büyük Maliye memuruna bir beyanname ile bildireceklerdir. Bu beyannameler üzerine birinci maddenin B fıkrasında yazılı maddelerin beher kilosu için 2,35 kuruş ve C fıkrasında yazılı maddelerin beher kilosu için 0,55 kuruş istihlâk resmi tahakkuk ettirilir ve iki ay içinde iki müsavi taksitle tahsil olunur. Beyannamedeki ham petrolden istihlâk resmi alınmıyarak bundan birinci madde dahiline girecek mayiler istihsal edildiği takdirde birinci maddedeki resimler 1718 sayı ve 12-6-930 tarihli kanunla mezu dahili istihlâk vergisile birlikte tahsil olunur.

Satış yerlerinde perakende satış için belediyelerce müsaade edilen mikdar derecesinde bulundurulanlar için beyanname verilmez ve bu resim farkı alınmaz.

15 gün içinde beyanname verilmemesi veya verilmiş beyannamelerin hakikate uygun olmaması takdirinde 5 kat ceza alınacaktır.

Aldığımız malûmata göre bu hususta resmî makamlar alâkadarlardan beyanname almak üzere hazırlığa başlamıştır.

POLİSTE

Pencereden zeytin küfesine

İyi bir tesadüf pencereden düşen çocuğu kurtardı

Birkaç gün evvel Eyüpte çok garip bir hâdise olmuştur:

Eyüpte İslâmbey caddesinde oturan Sadettin efendinin altı yaşındaki oğlu evin ikinci kat penceresinden sokağa bakarken müvazenesini kaybederek aşağı yuvarlanmıştır.

İşin dikkate değen tarafı, beş metrelik bir yükseklikten düşen bu küçüğe hiç bir şey olmamış, hiç bir tarafı zerre kadar incinmemiştir .

Çünkü çocuk, tam o sırada pencerenin altında geçen bir zeytincinin sırtındaki küfeye düşmüş, zeytinlerin içerisine gömülmüştür. Yalnız, bu anî sadamenin tesirile adamcağız yere yuvarlanmış, fakat çocuk muhakkak bir tehlikeden kurtulmuştur. Ne iyi bir tesadüf değil mi?

Oyun oynarken

Pangaltı Dere sokak Zafer apartımanında oturan avukat Zeki beyin 12 yaşında Bülent ismindeki çocuğu oyun oynarken ayağı kayarak düşmüş ve yaralanmıştır.

Hırsız çırak

Beyoğlunda Mehmet efendi isminde bir zat polise müracaat ederek yanında çalıştırdığı çırak Mehmet, tarafından ceketi cebinden 9 lirasile nüfus tezkeresinin ve askerî vesikasının çalındığını söylemiş, Mehmet yakalanmıştır.

Bir çocuk haşlandı

Kasımpaşada Camiikebir civarında oturan Erol ismindeki çocuğun üzerine kaynar su dökülmüş zavallı çocuk muhtelif yerlerinden yandığı için Beyoğlu hastanesine kaldırılmıştır.

Âhret yolundan çevrilen cenaze

Üç gün evvel Fatihte Ahmet B. isminde bir zatın ölümü hakkında müddeiumumiliğe bir ihbar yapılmış, defnedilmek üzere bulunan ceset morga kaldırılmıştı.

Morg, ceset üzerinde otopsi yaparak, ölümün hakikî sebebini tesbit edecek ve rapor bugün müddeiumumiliğe tevdi edilecektir.

Diğer taraftan, ihbar etrafında tahkikata başlanılmış ve bazı kimselerin ifadelerine müracaat edilmiştir. Vaziyet bugün tamamile aydınlanacaktır.

Böyle lâtife olur mu?

Sirkecide şimendifer istasyonunda Cemal Ali, cebine lâtife olsun diye yumurta koymak istiyen Caferle kavga etmiş ve eline geçirdiği bir demirle hücum ederek Caferin dişini kırmıştır.

Ayırmak için araya giren Mustafanın da ağzını, burnunu yaralamıştır. Ali yakalanmıştır.

Yeşil Hilâlciler ve Anneler Birliği dün vapur gezintileri tertip ettiler

Dün Yeşil Hilâl Cemiyetinin bayramı idi. Bu münasebetle içki aleyhtarları tarafından Yalovaya bir deniz gezintisi tertip edilmiş, Yeşilgün bayramının sekizincisi tes'it olunmuştur.

Gezintiye, cemiyet azaları ve mefkûre arkadaşları iştirak etmişlerdir. Vapur, sabahleyin saat 8,5 ta köprüden hareket etmiş , muhtelif iskelelere uğradıktan sonra Yalovaya gidilmiştir.

Yakalarına içki aleyhtarları cemiyeti tarafından hazırlanan rozetleri takmışlardır. Vapurda içki bulundurulmamış, davetlilere bol bol ayran ikram edilmiştir.

Gene dün Himayeietfal Cemiyeti anneler birliği de bir Yalova gezintisi yapmıştır.

Tenezzühe davetliler ve birçok çocuk velileri iştirak etmişlerdir. Yalovadan geç vakit dönülmüştür.

Milliyet'in tefrikası: 35

Tanıdığım Casuslar

(Mell. Knokaert'in hatıraları)

Tercüme eden: AHMET CEMALEDDİN

Zerzevatçı kadın Madam (Romany) birçok sebeplerden dolayı Alsaslının mektubunu bizzat kendi elile klavuz (Manton Devany)ye teslim etmeğe karar vermişti ve bu sebeplerin birincisi de kendisine biran evvel hududu geçip kaçmasını söylemek teşkil ediyordu. Zira (Devany)nin vaziyeti son günler zarfında cidden vehamet peyda etmişti. Bu cesur ve mahir klavuzun casusluk ettiğini anlamış olmaları lâzımgelen Alman jandarmaları kendisini ferlik ferlik arıyorlardı. Almanlar (Devany)yi arayıp bulamadıkça kendisinin ne kadar tehlikeli bir düşman olduğunu daha iyi anlıyorlar ve taharrilerine daha büyük bir azim ve şiddetle devam ediyorlardı. Binaenaleyh bu adamın Belçika toprağında daha fazla kalması caiz değildi ve ne yapıp yapmalı kendisini Holândaya geçmeğe ikna etmeli idi. Karanlık basınca zerzevatçı kadın sırtına eski bir arabacı ceketi başına da bir kasket geçirdi. Zaten madam (Romany) ne zaman bir gece seferine çıksa erkek kıyafetine girmek suretile tepdili kıyafet ederdi. Denilebilir ki bu hal onun için bir itiyat hükmünü almıştı. Evvelâ erkek elbisesi kendisine daha büyük bir hareket serbestisi veriyordu. Sonra da bu elbise ile karanlıkta daha az nazarı dikkati celp ettiğini bittecrübe anlamıştı. (Mauton)un sakladığı ev kesif ve sık ağaçlı bir ormancık ortasında kâin hücra ve metrûk bir rençber evi idi. Madam (Romany) işte bu eve kadar gidecek, (Alfons)un mektubunu kaçakçıya kendi elile teslim edecekti. Zerzevatçı kadın ölü gibi yorgun olmasına rağmen cesaretle yola çıktı ve tek canlı bir mahlûka tesadüf etmeden dört kilometrelik mesafeyi katetti. Lâkin metrûk haneye giden keçi yolunâ saptığı zaman birtakım sesler işitti. Bu sesler ev cihetinden geliyordu. Madam (Romany) biraz daha ilerledikten sonra çitin kenarında durdu ve saklandı. Arkasındaki ağaçların koyu gölgesi kendisini adam akıllı gizliyordu. Işte orada nefes bile almadan beklemeğe başladı. Hiç şüphe yok ki Alman jandarmaları (Mauton Devany)yi arıyorlardı. Herifler gizli bir membadan kaçakçının saklanmış olduğu evi öğrenmiş olsalar gerekti. Bir Alman onbaşısı ve iki neferden ibaret olan Alman jandarma müfrezesi metrûk haneyi aramışlar lâkin birşey bulamamışlardı. Işte müfreze bu taharriyattan eli boş olarak evden çıktığı zamandır ki onbaşı, ileride ağaçların aralığında bir gölgenin belirip kaybolduğunu görür gibi olmuştu. Onbaşı yavaş sesle iki neferi yanma çağırdı ve kendilerine fısıldar gibi emretti:

Almanlar İngiliz yaralılarını sargı mahalline naklederlerken

— Çocuklar, siz ikiniz yüksek sesle konuşarak keçi yolundan aşağı iniiniz. Ben burada yalnız başıma kalıp bekliyeceğim. Bu kaçakçı herifi ele geçireceğimden eminim.

Neferler aldıkları emir mucibince yüksek sesle konuşarak, gizlenmiş zerzevatçı kadının önünden geçip gittiler. Madam (Romany) de bu iki jandarma neferinin geçip gitmiş olduklarını görünce hayatında ilk defa olarak bir hata yaptı ve iki nefer adam akıllı uzaklaştıktan etrafta bir düşman neferai kalmamış olduğuna hükmederek gizlendiği yerden ayağa kalktı ve metrûk haneye doğru ilerledi.

Metrûk hane civarında pusuda kalmış olan Alman jandarma onbaşısı bir gölgenin eve doğru ilerlediğini görünce tüfeğini doğrulttu ve iyice nişan aldı. O, (Mauton Devany) denilen kaçakçının (dur) emrine itaat edecek bir adam olmadığını ve yakalanacağını anlayınca meyusane bir müdadafaadan çekinmiyeceğini öğrenmişti. Metrûk eve yaklaşan gölgeyi ise (Mauton) zannediyordu. Binaenaleyh iyice nişan aldı ve tetiği çekti... Gümm!.. Metrûk eve yaklaşan gölge (of) bile demeden olduğu yere yıkıldı. Silâh sesini işiten iki nefer geriye dönerek alelâcele metrûk eve doğru jimnastik adımla koşmaya başladılar.

— Hayrola onbaşı! Kaçakçıyı hakladın mı yoksa?..

— Evet, zannıma kalırsa herif nalları dikti. Orada çitin yanında devrildi kaldı. Haydi gidip bir bakalım...

Onbaşı önde, iki nefer arkada silâh davranmış vaziyetinde ilerlediler. Onbaşı cebinden bir elektrik feneri çıkarmıştı. Bu fenerin ışığı sayesinde cesedi çabucak buldular. Ceset yere yüzü koyun düşmüştü. Jandarmalardan birisi ayağile ölüyü çevirdi. Onbaşı iğilip fenerinin hüzmelerini ölünün yüzüne tutunca hayretten kendisini alamıyarak:

— Vay canına, diye bağırdı, Bu kaçakçı (Mauton Devany) değil; bir genç kız.

Onbaşının zerzevatçı kadını bir genç kız zannetmesinde hakkı vardı. Çünkü madam (Romany)nin çehresi mesudane tebessüm ediyordu. Ölüm bu simanın sükûnet verici güzelliğine hürmet etmiş ve denilebilir ki onu daha ziyade ülvileştirmiş ve bu yaşlı kadına bir genç kızın bakir teravetini bağışlamıştı .

Neferlerden birisi cesedi muayene ettikten sonra doğrularak:

— Bitmedi —

Zafiyeti umumiye, iştihasızlık ve kuvvetsizlik halâtında büyük faide ve tesiri görülen

Fosfatlı Şark Malt Hulâsası

Kullanınız. Hereczanede satılır. (89)

ZEISS IKON

Fotoğraf meraklılarına:

Paranızı beyhude yere sarfetmeyiniz!

YENİ

Filim ve film pakları

Sayesinde resimlerinizi daha parlak ve daha net çıkarabilirsiniz.

Fotoğraf levazımatını satan tirarethanelerden

Meşhur ZEISS İKON filmlerini

Musirren taleb etmeniz; menfaatiniz iktizasındandır. [411]

Umum, çorap, fanilâ, trikotaj

İmalâthane ve Fabrikatörlere

Koton, otomatik ve El makinaları

için gayet metin ve sağlam çelikten

örgü makine iğnesi ve aksamı

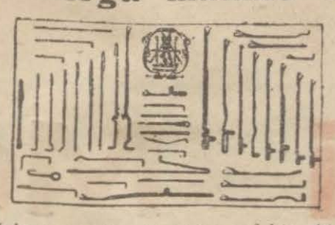

Memleketimizde çorap, fanila ve trikotaj sanâyiinin günbegün terakki etmesinden bu makinelerin muntazam ve daha iyi bir surette çalıştırılması için resimde gösterilen

ANTON HAASE

markalı iğnelerin metaneti ile kabili tatbiktir

Muhterem müşterilerimize sırf bir hizmet olmak üzere Avrupanın en meşhur fabrikalarından getirttiğimiz gayet sağlam çelikten olan bu iğne ve aksamı depomızda rebabet kabul etmeyecek dereede tenzilâtlı satış yapılmaktadır.

Bir Tecrübe güzel neticeler elde ettireceğini şimdiden beyan ederiz.

Depo: İstanbul yeni Postane arkasında Aşır efendi sokak HUBYAR HAN No. 10

MARMARANIN PIRLANTASI

BOMONTİNİN nezareti altında

KIZKULESİ PARK ve PLÂJI

Köprü Üsküdar iskelesinden ve Beşiktaştan Salacağa sabahtan gece yarıma kadar her yarım saatte gidiş geliş vapur vardır.

İNCESAZ, ORKESTRA, VARYETE

Taze buzlu küçük fıçılar müşterilerimizin sofralarını şenlendirmektedir. Hususî müsamere ve ziyafetler kabul ve tertip edilir. 3470

MISIR IŞ Limitet

Sermayesi: 100,000 Türk Lirası

Merkezi: ANKARA - Şubesi İSKENDERİYE

TÜRKİYE İŞ BANKASI tarafından tesis edilmiştir.

İTHALÂT, İHRACAT, KOMİSYON VE EMANET İŞLERİ YAPMAKTADIR.

İSKENDERİYE de satılmak üzere emaneten mal gönderenler, hesabımıza, TÜRKİYE İŞ BANKASI şubelerinden avans alabilirler.

En iyi fiyatla, en az masraf ve komisyonla emin bir surette iş görmek isteyenlerin MISIR İŞ LİMİTED'i tercih etmeleri kendi menfaatleri icabıdır.

Telgraf adresi: MISIRİŞ - İskenderiye

3137

Maliye Vekâletinden:

Yeni basılacak madenî ufaklık paraların şekillerinin tesbiti için Türk sanat'kârları arasdına 18-6-934 tarihinde başlamak üzere bir müsabaka açılmıştır. Alâkadarlar Darphane ve Damga Matbaası Müdürlüğüne müracaatla şartnamesini alabilirler. (3188)

3465

Istanbul İthalât Gümrüğü Müdürlüğünden:

Adet	Kap	M. N.	K	G	Cinsi Eşya
12	Balya	EZH 582/3) DI 610/13) HST 635/6)	1679	00	Pamuk mensucat
2	S	SHS 1228, 1/2	223	00	Galâlit düğme
11	Bağ	ATTCO 1/8 10/12	412	00	Demir vesaiti nakliye dingili
7	Adet	TP Bilâ	138		Müstamel otodış lâstiği

Yukarda yazılı dört kalem mal arttırma ile 16-6-934 tarihli cumartesi günü saat 14 de satılacağından isteklilerin o gün Istanbul İthalât Gümrüğünde 6 No. Satış Anbarında hazır bulunmaları ilân olunur. (2802)

İnhisarlar U. Müdürlüğünden:

Pazarlıkla (351) adet Yangın Söndürme eczası satın alınacaktır. Taliplerin 18-6-934 Pazartesi günü saat 14 de % 7,5 teminatlarile beraber Cibalide Alım, Satım Komisyonuna müracaatları. (2992)

Nümune ve tarifnamesi dairesinde 10,000 takım Vermut etiketi satın alınacaktır. Taliplerin nümune ve şartnameyi gördükten sonra fiat vermek üzere 18-6-934 pazartesi günü saat 15 te Cibalide Alım, satım komisyonuna müracatları. (3147)

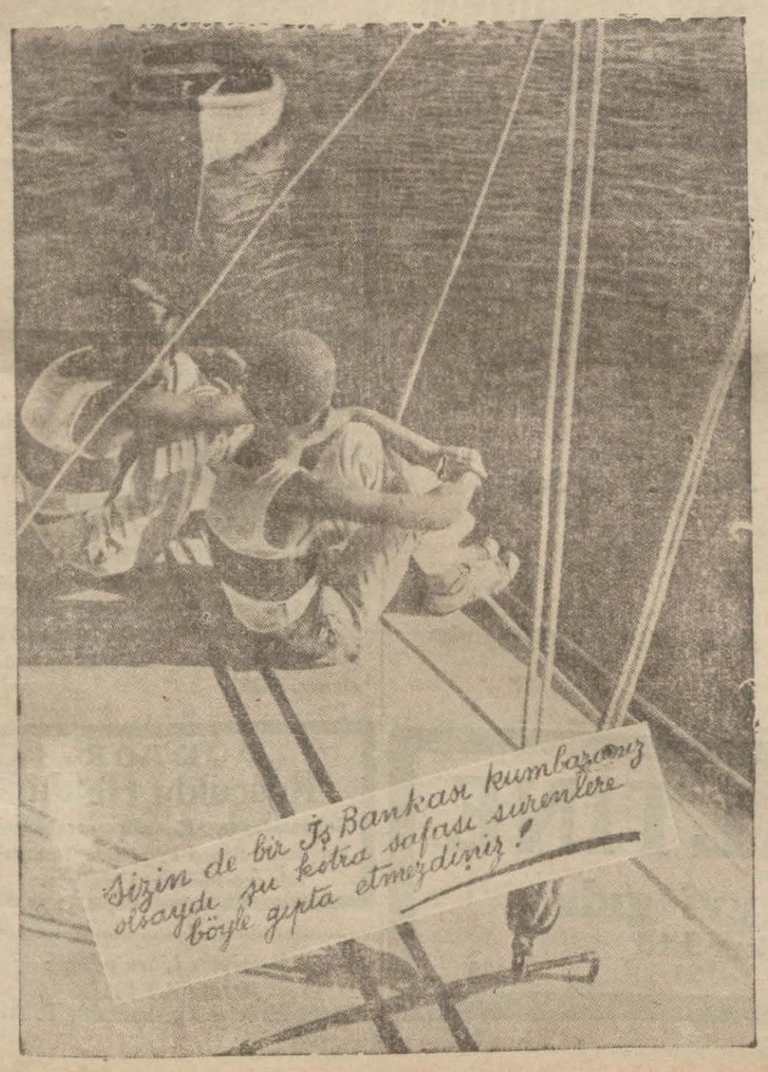

3 üncü KOLORDU İLÂNLARI

Çorlu Askerî Satınalma Komisyonundan:

Malkara garnizonları kıt'at hayvanatı ihtiyacı için 400 ton Arpa veya Yulaf kapalı zarfla münakasaya konmuştur. İhalesi 15 Temmuz 934 pazar günü saat 15 tedir. Taliplerin şartnameyi görmek üzere her gün ve münakasaya iştirâk edeceklerin de o gün ve vaktinden evvel teklif ve teminat mektuplariyle Çorluda Fırka Satınalma komisyonuna müracaatları. (3020) (3136)

* * *

Çorlu Askerî Satınalma Komisyonundan:

Tekirdağındaki kıt'at hayvanatı ihtiyacı için 400 ton Arpa veyahut Yulaf kapalı zarfla münakasaya konmuştur. İhalesi 14 Temmuz 934 cumartesi günü saat 15 tedir. Taliplerin şartnameyi görmek üzere her gün ve münakasaya iştirak için de o gün ve vaktinden evvel teklif ve teminat mektuplariyle Çorluda Askerî Satınalma Komisyonu na müracaatları. (3021) (3137)

* * *

Çorlu Askerî Satınalma Komisyonundan:

Tekirdağ kıt'atı ihtiyacı için münakasaya konulan 140,000 kilo Kuru Ota ihale günü olan 12-6-934 tarihinde talip çıkmadığından ihale günü bir hafta talik edilmiştir. Taliplerin bu müddet zarfında Çorluda Askerî Satınalma Komisyonuna müracaatları. (3040) (3229)

* * *

Çorlu Askerî Satınalma Komisyonundan:

Malkaradaki kıt'at ihtiyacı için 18,000 kilo Sade Yağının kapalı zarfla münakasaya konulmuştur. İhalesi 8 Temmuz 934 Pazar günü saat 15 tedir. Taliplerin şartnameyi görmek üzere her gün ve münakasaya iştirak için de o gün ve vaktinden evvel teminat ve teklif mektuplarile birlikte Çorluda Askerî Satın Alma Komisyonuna müracatları. (3033) (3222)

* * *

Çorlu Askerî Satınalma Komisyonundan:

Malkaradaki kıt'at ihtiyacı için beher parti 250 bin kilo olmak üzere üç partide 750 bin kilo odun kapalı zarfla münakasaya konulmuştur. İhalesi 5 Temmuz 934 Perşembe günü saat 15 tedir. Taliplerin şartnameyi görmek üzere her gün ve münakasaya iştirak için de o gün ve vaktinden evvel teklif ve teminat mektuplariyle Çorluda Askerî Satınalma Komisyonuna müracaatları. (3031) (3199)

* * *

Çorlu Askerî Satınalma Komisyonundan:

Münakasaya konulan Tekirdağ kıt'atı ihtiyacı için 250,000 kilo Oduna talip çıkmadığından bir ay zarfında pazarlıkla alınacaktır. Taliplerin bu müddet zarfında Çorluda Askerî Satınalma Komisyonuna müracaatları. (3041) (3230)

* * *

M. M. V. Sa Al. Komi. dan:

Hava kıtaatı ihtiyacı için 24532,5 metre yazlık elbiselik kumaş kapalı zarfla münakasaya konmuştur. İhalesi 30-6-934 cumartesi günü saat 10,30 dadır. Taliplerin nümune ve şartnameyi görmek üzere her gün öğleden sonra ve münakasaya iştirak için de o gün ve vaktinden evvel teklif ve teminat mektuplarile Ankara M. M. V. Sa. Al. Komisyonuna müracaatları. (3003) (2957) 3228

* * *

Ankarada M. M. V. Satınalma Komisyonundan:

Yerli Fabrikalar mamûlâtından (375,000) metro Çamaşırlık bez kapalı zarfla münakasaya konmuştur. İhalesi 7 Temmuz 934 tarihine müsadif cumartesi günü saat 15 te yapılacaktır. Talipler şartname ve nümunesini görmek üzere her gün Ankarada M. M. V. Satınalma Komisyonuna müracaatları, ve münakasaya iştirak için de o gün ve saatinden evvel teklif ve teminat mektuplarının makbuz mukabilinde mezkûr Komisyon Rs. ne tevdi eylemeleri. (3012) (3085) 3383

Maarif Vekâletinden:

1 — Orta Tedrisat Mekteplerinde Türkçe, Tarih-Coğrafya, Fenbilgisi, Biyoloji, Riyaziye, Fransızca, Almanca, İngilizce Muallimi olmak isteyenler için bu sene imtihan açılacaktır.

2 — İmtihanlar 1 Temmuz Pazar günü İstanbul Üniversitesinde başlıyacaktır.

3 — Bu imtihana dahil olacakların:

A) Türk olmaları,

B) Yirmiden eksik ve 45 ten fazla yaşta olmamaları,

C) Hüsnühal erbabından oldukları, cinayet ve cünha nevinden mahkûmiyetleri olmadığı hakkında mahallî Vilâyet veya kaza idare Hey'etinden bir mazbata ibraz etmeleri (halen memur ve muallim olanlar bu kayıttan müstesna olup mensup oldukları Daire âmirinin vereceği vesika kâfidir.)

D) Her türlü hastalıktan ve muallimlik etmeğe mani vücut arızalarından salim olduklarını isbat eder tasdikli hekim raporu ibraz,

E) Lise veya yedi senelik idadî veyahut Muallim Mektebi mezunu olmaları, Muallim Mektebinden mezun olanların en az iki ders senesi muallimlik temiş bulunmaları lâzımdır.

4 — Namzetler imtihanda muvaffak oldukları takdirde 1702 numaralı kanunun 1 inci maddesinden gösterilen dereceler dahilinde her hangi bir Orta Tedrisat Muallimliğine tayin edileceklerdir.

5 — Yukarıdaki şartları haiz olan namzetler bir istida ile Vekâlete müracaat edeceklerdir. Bu istidaya şu vesikalar bağlanacaktır.

A) Nüfus tezkeresinin asıl veya tastikli sureti

B) Tahsil derecelerine ait şahadetname veya vesikalarının asıl veyahut suretleri.

C) Hüsnühal mazbatası

D) Mahallî Maarif İdaresinden nümunesine tevfikan tasdikli sıhhat raporu,

E) Mahallî Maarif İdaresinden tasdikli ve fotografli fiş,

F) Altı adet 4× 6,5 büyüklüğünde kartonsuz fotoğrafları,

Bu vesikaların en son 15-6-1934 tarihine kadar Vekâlete gönderilmiş olması lâzımdır. Bu tarihten sonra Vekâlete gelmiş olan veya evrakı müsbitesi noksan gönderilmiş bulunan istidalar hakkında muamele yapılmıyacaktır. Keyfiyet ilân olunur. (2954) 3323

Hariciye Vekâletinden:

1452 numaralı kanun mucibince hakkı müktesep teşkil etmemek ve 9 uncu derece maaşı verilmek üzere bil müsabaka bir Farsca mütercim alınacaktır. Memurin kanununda musarrah şeraiti haiz taliplerin 25 Haziran 934 pazartesi gününe kadar Vekâlete müracaatları. (3075) 3360

Istanbul Ziraat Bankasından:

Sıra No.su	Semti	Mahallesi	Sokağı	Cinsi	Hissesi	Emlâk No.su	Hisseye göre muhammen kıymeti
1123	Yedikule	Kazlıçeşme	Demırhane	Iki dükkân	40/120	82-82/1	167 T.L.
1124	Küçükpazar	Hızırbey	Icadiye	Kâgir hane ve dükkân ve bahçe	1/2	6	1250 „
1125	Eminönü	Şeyh Mehmet Geylâni	Sebzeciler	Kâgir mağaza ve üstü han	30/240	9-9/1	5000 „
1126	Kumkapı	Çadırcı Ahmet Çelebi	Balipaşa	Kâgir hane ve iki dükkân	32/240	105-105/1-107	1067 „
1127	Kadıköy	Caferağa	Kadife (Kirilos)	Ahşap hane	3/5	3	2400 „
1129	Ortaköy	Ortaköy	Zincirlikuyu	Kâgir dükkân ve odalar	15/30	24	500 „
1130	„	„	Zünbül çıkmazı	Ahşap hane	1/2	3	500 „
1131	Burgazadası	Burgazada	Hacıpalaş	„	17,50/50	13-15	280 „

1123 sıra numerolu gayrımenkulün pey akçesile ihale bedeli nakten diğerlerininki nakten veya gayrimübadil bonosile ödenmek üzere yukarıda yazılı gayrimenkullerin mülkiyeti satışa çıkarılmıştır. Pey akçeleri yüzde yedi buçuktur. Ihaleleri 2-7-934 Pazartesi günü saat 15 tedir. Müzayedeye iştirak edeceklerin mezkûr günde saat on dört buçuğa kadar pey akçelerini yatırmaları lâzımdır. Senei haliye vergisile Belediye resimleri müşteriye aittir. Şartname bankamız kapısına asılmıştır. (3117)

En nefîs, en iyi cins:

KAHVEYi

Daima ve ancak

Kurukahveci Mehmet Efendi Mahdumları

Ticarethanesinde bulabilirsiniz.

Bu müessesenin hiç bir yerde şubesi ve hiç bir firma ile alâkası yoktur.

Satış yeri yalnız:

Mısırçarşısı kapısı karşışı Kurukahveci Mehmet Efendi Madumları

(24)

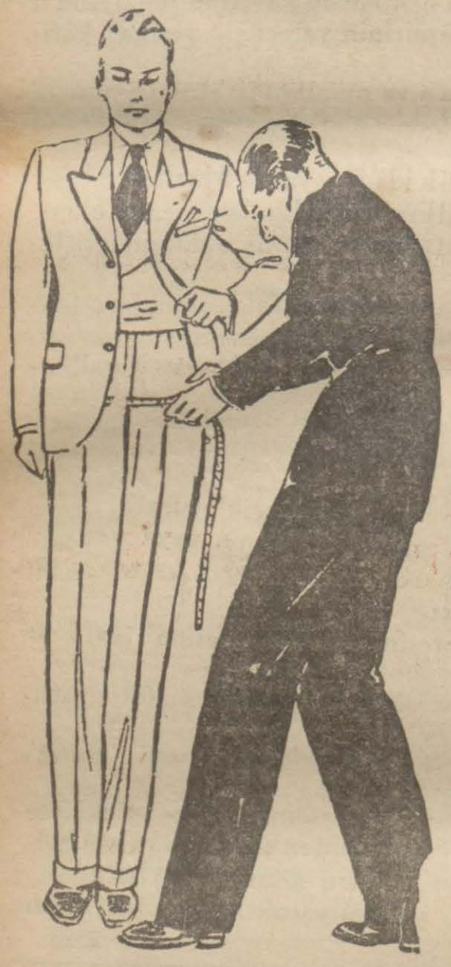

Haftada 150 Kuruşla

Galata'da Karaköy'de meşhur

EKSELSİOR

Büyük Elbise Fabrikasında

İntihap edeceğiniz kumaştan

yalnız iki prova ile

biçimi şık ve dikişi itinalı

Ismarlama bir kostüm

yaptırabilirsiniz.

Aynı fabrikada:

Kadın, erkek ve çocuklara mahsus İngiliz biçimi empermeabilize pardesüler, paltolar, kostümler, muşambalar vesairenin en zengin ve müntahap çeşitleri vardır. 3311

VAPURCULUK

TÜRK ANONİM ŞİRKETİ
İSTANBUL ACENTALIĞI
Liman Han, Telefon: 22925.

Trabzon yolu

TARİ vapuru 17 Haziran

PAZAR günü saat 20 de Galata rıhtımından kalkacak. Gidişte Zonguldak, İnebolu, Ayancık, Samsun, Ünye, Ordu, Giresun, Tirebolu, Görel, Trabzon ve Rizeye. Dönüşte bunlara ilâveten Of, ve Sürmeneye uğrayacaktır.

Izmit yolu
Yaz tarifesi

Pazartesi gününden maada her gün bir vapur cuma ve salı günleri saat 9 da diğer günler saat 13,30 te Tophane rıhtımından kalkacaktır.

Karabiga yolu

Her **CUMARTESİ, ÇARŞAMBA** günleri saat 20 de Tophane rıhtımından bir vapur kalkar. Gidiş ve dönüşte mutat iskelelere uğrar.

Mudanya yolu

SAADET ve **BARTIN** vapurları cumartesi gününden maada **HERGÜN** saat 9,30 da Tophane rıhtımından kalkarlar.

Orta tedrisat muallimi olmak isteyenlere:

Maarif Vekâletinden:

Yüksek Mektep Mezunlarından ve yahut ehliyetname ile Orta Tedrisat Muallimliği hukukunu kazananlardan Orta Tedrisat Muallimi olmak isteyenlerin bir istida ve mahallî Maarif idarelerince tasdikli bir fiş ile 25 Haziran 1934 tarihine kadar nerelerde vazife almak arzu ettikleri tasrih olunmak üzere Vekâlete müracaat etmeleri ilân olunur. (2953)

3322

Kabataş Lisesi Müdürlüğünden:

Kampa çıkacak talebenin ikmal imtihanlarının 20 Haziranda kadar bitirilmesi emredilmiştir. Değişen imtihan programını görmek üzere Muallim Beylere talebe efendilerin derhal mektebe uğramaları. (3206)

DEVLET DEMİRYOLLARI İDARESİ İLANLARI

40 ton üstüpünün kapalı zarfla münakasası 14 Temmuz 934 cumartesi günü saat 15 de Ankara'da Idare Merkezinde yapılacaktır. Tafsilât Ankara, Haydarpaşa ve Adana veznelerinde beşer liraya satılan şartnamelerde yazılıdır. (3184)

3464

Kimyager Hüsameddin

Tam idrar tahlili **100** kuruştur. Bilûmum tahlilât. Bahçekapı, Emniyet ve Eytam Bankası karşısında İzzet Bey Hanı. (378)

Askerî Matbaa Müdürlüğünden:

Askerî Matbaaya Kaligraftan anlar iki Kartoğraf, bir mürettip alınacaktır. Talip olanların şeraitini ve imtihan gününü öğrenmek üzere Süleymaniyede Askerî Matbaaya müracaatları. (3168)

3461

Doktor

HORHORUNİ

Hergün akşama kadar hastalarını Eminönü Valide kıraathanesi yanındaki muayenehanesinde tedavi eder.

Telefon: 24131 (236)

3345

Yüksek Mektepler Mübayaat Komisyonu Riyasetinden:

Mülkiye Mektebinin 934 Malî senesi mekülât ve mahrukat ihtiyacı aşağıda isimleri hizasında gösterilen günlerde Fındıklıda Güzel san'atlar akademisinde Yüksek mekteplerin muhasebeciliğinde müteşekkil mübayaat komisyonu tarafından açık münakasa suretiyle ihale edilecektir. Taliplerin şeraiti anlamak üzere Yıldızda kâin Mülkiye mektebi Müdürlüğüne ve münakasaya iştirak için komisyona müracaatları teminat akçesinin bir gün evvel muhasebe veznesine yatırılması, münakasanın saat 14 ten 17 ye kadar devam edeceği ilân olunur. (3078)

Nev'i	İhale tarihi	Günü
Ekmek, Et, Sade yağı, Zeytin yağı, Zeytin, Sabun, Beyaz Peynir, Kaşar, Yumurta	2 - 7 - 934	Pazartesi
Pirinç, Kuru fasulya, Nohut, Mercimek, tuz, Patates, Soda, Kuru Soğan, Un, Makarna, Şehriye Nişasta, Pirinç Unu Irmik Toz ve kesme şeker.	3 - 7 - 934	Salı
Sebze, Odun, Mangal kömürü, Çamaşır yıkama ücreti kok ve maden kömürü.	4 - 7 - 934	Çarşamba

OVOMALTINE

Tabiî mukavvî gıda

G. &. A. Baker Ltd

Prevuayans Han, Tel. 24330 3138

Beyoğlu sulh dördüncü hukuk hâkimliğinden:

19 Şubat 934 tarihinde Alman hastanesinde vefat eden Konya meb'usu Kâzım Hüsnü Beyin terekesine mahkememizce vaziyet edilerek tasfiyesine karar vrilmiş olduğundan tarihi ilândan itibaren müteveffadan alacaklı olanlarla borçluların bir ay zarfında evrakı müsbiteleri ile beraber mahkemeye müracaatları ve aksi taktirde tereke lehine iskatı hak eylemiş nazarı ile bakılacağı ilân olunur. (438)

DOKTOR

Rusçuklu Hakkı

Galatasarayda Kanzük eczahanesi karşısında Sahne sokağında 3 numaralı apartımanda 1 numara.

3124

Neşriyatı idare eden :
MÜMTAZ FAİK
Gazetecilik ve matbaacılık T. A. Ş.